

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**PRIMERJALNA ANALIZA POSLOVANJA
PODJETIJ MANPOWER D.O.O. IN ADECCO
H.R. D.O.O.**

Ljubljana, junij 2008

TATJANA MILIČ

IZJAVA

Študentka Tatjana Milič izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Mojce Marc, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 08.07.2008

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 ANALIZA POSLOVANJA	2
1.1 OPREDELITEV	2
1.2 KLASIFIKACIJA ANALIZE POSLOVANJA	3
1.3 VIRI PODATKOV ZA ANALIZO	4
1.3.1 Pridobivanje in obdelava podatkov	4
1.3.2 Dejavniki ustreznosti analize	5
1.4 ANALIZA USPEŠNOSTI	5
1.4.1 Namen in uporabnost	5
1.4.2 Finančno računovodski kazalniki	6
2 ANALIZA DEJAVNOSTI	7
2.1 ANALIZA DEJAVNOSTI V SLOVENIJI	7
2.1.1 Razvoj dejavnosti	7
2.1.2 Obseg dejavnosti	8
2.1.3 Obseg prodaje	8
2.2 ANALIZA DEJAVNOSTI V SVETU	10
2.2.1 Razvoj dejavnosti	10
2.2.2 Sodobne storitve na področju kadrovanja	10
2.3 VPLIV MAKROEKONOMSKEGA OKOLJA NA ZAPOSLOVANJE	11
3 PREDSTAVITEV PODJETIJ	11
3.1 MANPOWER AGENCIJA ZA ZAPOSLOVANJE D.O.O.	11
3.1.1 Predstavitev	11
3.1.2 Dejavnosti podjetja	12
3.1.3 Podatki o zaposlenih	12
3.1.4 Upravljanje s finančnimi tveganji	13
3.1.5 Razvojne usmeritve	14
3.2 ADECCO H.R. D.O.O.	14
3.2.1 Predstavitev	14
3.2.2 Dejavnosti podjetja	14
3.2.3 Podatki o zaposlenih	14
3.2.4 Upravljanje s finančnimi tveganji	15
3.2.5 Razvojne usmeritve	15
4 PRIMERJALNA FINANČNA ANALIZA POSLOVANJA PODJETIJ MANPOWER D.O.O. IN ADECCO H.R. D.O.O.	16
4.1 ANALIZA BILANCE STANJA	16
4.1.1 Sredstva	16
4.1.2 Obveznosti do virov sredstev	18
4.2 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA	18
4.3 ANALIZA S KAZALNIKI	21
4.3.1 Kazalniki stanja financiranja (vlaganja)	21
4.3.2 Kazalniki stanja investiranja (naložbenja)	23
4.3.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja	24

4.3.4	<i>Kazalniki obračanja</i>	27
4.3.5	<i>Kazalniki gospodarnosti</i>	28
4.3.6	<i>Kazalniki dobičkonosnosti</i>	31
SKLEP		33
LITERATURA IN VIRI		37
PRILOGE		1

KAZALO SLIK

Slika 1: Delež čistih prihodkov podjetij Manpower in Adecco v celotni dejavnosti v letih 2005 in 2006.	9
--	---

KAZALO TABEL

Tabela 1: Klasifikacija vrst analize poslovanja	3
Tabela 2: Gibanje čistih prihodkov v EUR v dejavnosti posredovanja in zaposlovanja delovne sile v obdobju od leta 2002 do 2006 v stalnih cenah	9
Tabela 3: Delež čistih prihodkov v EUR v letu 2005 in 2006 v izbrani dejavnosti in rast čistih prihodkov v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom podjetja Manpower in podjetja Adecco H.R. v stalnih cenah	9
Tabela 4: Stopnja registrirane in anketne brezposelnosti v obdobju od leta 2000 – 2007; v II. četrtletju	11
Tabela 5: Število in struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe 31.12.2005 in 31.12.2006	13
Tabela 6: Število in struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe 31.12.2005 in 31.12.2006	15
Tabela 7: Struktura sredstev v podjetju Manpower in podjetju Adecco H.R. v letih 2005 in 2006 in sprememba njihove vrednosti konec leta 2006 v primerjavi s koncem leta 2005 v stalnih cenah, v EUR	17
Tabela 8: Struktura obveznosti do virov sredstev v podjetju Manpower in podjetju Adecco H.R. v letih 2005 in 2006 in sprememba njihove vrednosti konec leta 2006 v primerjavi s koncem leta 2005 v stalnih cenah, v EUR	18
Tabela 9: Struktura prihodkov in odhodkov podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2005 in 2006 ter sprememba njihove vrednosti v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 v stalnih cenah, v EUR	19
Tabela 10: Sprememba sestave izkaza poslovnega izida podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 v stalnih cenah, v EUR	20
Tabela 11: Kazalnik stopnje lastniškosti financiranja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	21
Tabela 12: Kazalnik stopnje dolgoročnosti financiranja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	22
Tabela 13: Kazalnik stopnje osnovnosti kapitala podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	23
Tabela 14: Kazalnik koeficienta dolgovno – kapitalskega razmerja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	23
Tabela 15: Kazalnik stopnje osnovnosti investiranja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 100 EUR	24
Tabela 16: Kazalnik koeficienta kapitalske pokritosti osnovnih sredstev podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	25
Tabela 17: Kazalnik koeficienta neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	26
Tabela 18: Kazalnik koeficienta kratkoročnega terjatveno – obveznostnega razmerja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	26
Tabela 19: Kazalnik koeficienta obračanja obratnih sredstev podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR	27

Tabela 20: Kazalnik koeficienta obračanja terjatev do kupcev podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR	28
Tabela 21: Kazalnik koeficienta gospodarnosti poslovanja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	29
Tabela 22: Kazalnik koeficienta celotne gospodarnosti podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	29
Tabela 23: Kazalnik stopnje delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	30
Tabela 24: Kazalnik stopnje čiste dobičkovnosti prihodkov podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR	30
Tabela 25: Kazalnik koeficienta čiste dobičkonosnosti kapitala podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR.	32
Tabela 26: Kazalnik koeficienta razširjene dobičkonosnosti sredstev podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR	32
Tabela 27: Kazalnik koeficienta čiste dobičkonosnosti osnovnega kapitala podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR	33

UVOD

Trg dela v Sloveniji je v zadnjih dvajsetih letih doživel velik preobrat. Čas tržnega kapitalizma je namreč povezan z nenehnimi spremembami, tehnološkim napredkom in novimi priložnostmi. Beležimo vedno manjšo stopnjo brezposelnosti. Tradicionalno nedinamično zaposlovanje je zamenjala fleksibilnost, potrebna je vedno hitrejša odzivnost na spreminjanje okolja poslovanja, kar povečuje pomen človeškega kapitala v novi ekonomiji. Pri vsem tem imajo posebno vlogo agencije za zaposlovanje, ki so predvsem v zadnjem desetletju tudi pri nas postale pomemben člen pri ustvarjanju povezav med povpraševanjem na trgu dela in ljudmi, ki iščejo zaposlitev. Vodilni na tem področju sta Agencija za zaposlovanje Manpower in Kadrovska agencija Adecco H.R, ki sta del svetovnih skupin, vodilnih na svetovnem trgu.

Cilj diplomskega dela je analiza poslovanja obeh vodilnih podjetij s pomočjo analize računovodskih izkazov in kazalnikov uspešnosti. Namen dela je ocena in napoved trenda uspešnosti poslovanja na podlagi primerjave v času in medsebojne primerjave izračunanih podatkov, analize dejavnosti in makroekonomskega okolja. S primerjalno analizo želim ugotoviti, na katerem področju je posamezno podjetje doseglo boljše rezultate in s katerimi ukrepi bi se mu lahko drugo podjetje v prihodnosti približalo.

V prvem delu je teoretično opredeljena analiza poslovanja podjetja, v kateri podam bistven odgovor na vprašanje, s katerim namenom se je uporabniki poslužujejo. Splošna klasifikacija analize ne obstaja, obstajajo pa različni kriteriji, po katerih so jo razvrščali posamezni pisci. V tem delu je prikazana razvrstitev vrst analize, kot jo vidi avtor Danijel Pučko. Posebno podpoglavje je namenjeno analizi uspešnosti, ki je le del celostne analize poslovanja. Z namenom pridobiti čim ustrežnejše podatke, ki bodo med seboj primerljivi, sem preučila tudi prednosti in slabosti virov podatkov, saj je od njihove razpoložljivosti, zadostnosti, kakovosti in ažurnosti močno odvisna kvaliteta analize in s tem ustrezno odslikavanje podjetja (Cibic, 2008, str. 33).

Za obširnejše tolmačenje rezultatov analize poslovanja podjetja na podlagi računovodskih izkazov, mi je bila v pomoč analiza dejavnosti kadrovskih agencij v Sloveniji ter v svetu, saj tudi na tem področju globalizacija omogoča, da lahko za pogled v prihodnost naše države, povzamemo trenutno dogajanje v razvitejših državah, ki jim natančno sledimo z vedno krajšim časovnim zamikom.

V nadaljevanju bom predstavila obe preučevani družbi, Manpower in Adecco H.R., področja njunih dejavnosti ter pričakovanja in načrtovanja v prihodnosti. Podatke za analizo dejavnosti in analizo obeh podjetij bom črpala iz domačih in tujih spletnih strani proučevanih podjetij, njunih letnih poročil ter iz pridobljenega znanja in osebnih izkušenj.

V zadnjem poglavju sledi analiza bilance stanja, izkaza poslovnega izida ter izbranih računovodskih kazalnikov, kot so opredeljeni v Slovenskih računovodskih standardih (v nadaljevanju SRS). Zaradi ustrežnejše primerljivosti bom vrednostne podatke za računovodsko preučevanje, ki so zbrani iz izkazov za leto 2006 in 2005, prilagodila z ustreznim inflacijskim indeksom. Podatke iz izkaza poslovnega izida za leto 2005 bom inflacionirala z indeksom I jan-dec06/jan-dec05, ki znaša 102,5, podatke iz bilance stanja za leto 2005 pa z indeksom I dec06/dec05, ki je 102,8, kot ju navaja Statistični letopis Republike Slovenije. Zaradi spremenjene valute bom vse podatke iz računovodskih izkazov, ki so izvirno v valuti slovenskih tolarjev, preračunala v valuto evra po centralnem paritetnem tečaju 239,64 SIT / EUR.

1 ANALIZA POSLOVANJA

1.1 OPREDELITEV

Pri družbenih institucijah obstaja nenehna potreba po prizadevanjih za večjo gospodarsko uspešnost, saj konkurenca neprestano odpira vprašanja, kaj in kako bi se dalo še izboljšati v poslovanju. S proučevanjem teh možnosti se je začela sistematično ukvarjati veda *analiza poslovanja* (Analiza poslovanja, 1998).

Beseda analiza izvira iz grške besede analysis in pomeni ugotavljanje sestavnih delov nečesa, razčlenjevanje in kritično vrednotenje (Leksikon Cankarjeve založbe, 1988, str. 30).

Oblikovanje informacij na podlagi analize je osnova za odločanje (Turk et al., 2004, str. 627). Ponuja namreč odgovor na vprašanje, kako izboljšati uspešnost poslovanja. Pojmovanje analize poslovanja zajema veliko različnih vidikov in razlag. Na splošno jo lahko opredelimo kot proces spoznavanja konkretnega poslovanja nekega podjetja z določenim ekonomskim in organizacijskim namenom. Njeno poslanstvo je vezano na izboljševanje uspešnosti konkretnega podjetja z vidika uporabnika analize (Pučko, 2005, str. 6), na podlagi ocenjevanja in miselnega oblikovanja rešitev problemov načrtovanja.

Bistvene sestavine analize poslovanja so:

- Proces spoznavanja dejavnosti,
- predmet analize,
- cilj analize,
- namen analize.

Najprej je potrebno spoznati značinnosti predmeta analize, njegovo vedenje v okolju ter vpliv na učinkovitost poslovanja. Predmet analize označuje konkretno podjetje ali združbo z njenimi rezultati, ki so izraženi v podatkih. Cilj analize je vpogled ali odkrivanje poslovanja podjetja skozi pridobljene podatke. Namen analize, ki mora biti opredeljen izven

spoznavnega procesa, je odvisen od interesov pozameznikov (Pučko, 2005, str. 6), ki nosijo skupno težnjo po maksimizaciji doseganja cilja gospodarjenja na dolgi rok, le – ta je vedno vsestransko določen in opredeljen s treh osnovnih vidikov:

- Ekonomski vidik, ki je večkrat v ospredju namena analize in temelji na doseganju maksimalne uspešnosti poslovanja;
- organizacijski vidik, ki omogoča doseganje smotrnosti zastavljenih ciljev, brez katere ni mogoče izkoriščati vseh možnosti za povečanje ekonomske uspešnosti poslovanja;
- uporabniški vidik, od katerega je odvisen namen konkretne analize. Lahko je to bodisi notranji uporabnik, kot npr. delovno mesto, organizacijska enota, uprava, ali zunanji uporabnik, kot so upniki, konkurenti, državna uprava, raziskovalni inštituti in drugi.

1.2 KLASIFIKACIJA ANALIZE POSLOVANJA

Analizo poslovanja je smiselno razvrščati po različnih merilih, saj je njena uporabnost, odvisno od vidika opazovanja, zelo raznolika. V spodnji tabeli je predstavljena klasifikacija vrst analize poslovanja, kot jo je prikazal avtor Danijel Pučko.

Tabela 1: Klasifikacija vrst analize poslovanja

Klasifikacija glede na merilo	Vrste analize poslovanja
1. ekonomska določenost namena analize poslovanja	• analiza poslovanja gospodarske organizacije • analiza poslovanja zdravstvene organizacije • analiza poslovanja šolske organizacije itd.
2. organizacijska določenost namena analize poslovanja	• celovita analiza poslovanja • posebna analiza poslovanja
3. uporabniška določenost namena analize poslovanja	• notranja analiza poslovanja • zunanja analiza poslovanja
4. sestavine splošnega modela analize poslovanja	• celotne analize poslovanja • delne analize poslovanja
5. pogostost izdelovanja analiz	• stalne analize poslovanja • občasne analize poslovanja
6. preteklost oziroma prihodnost	• naknadna ekonomska kontrola poslovanja • predhodna ekonomska kontrola poslovanja
7. vrsta gospodarske dejavnosti	• analiza poslovanja industrijskega podjetja • analiza poslovanja kmetijske organizacije • analiza poslovanja gradbene organizacije itd.
8. vrsta pravne osebe	• analiza poslovanja gospodarske družbe • analiza poslovanja zadruga • analiza poslovanja obratovalnice itd.
9. dolžina zajetega časovnega obdobja	• kratkoročne analize poslovanja • dolgoročne (razvojne) analize poslovanja

Vir: Pučko, 1998, str. 30.

Na podlagi razvrstitve v tabeli bom podrobneje uvrstila primerjalno analizo uspešnosti poslovanja družb Manpower in Adecco H.R.

- Merilo ekonomske določenosti namena je pomembno zaradi različnih ciljev v različnih organizacijah.
- Družbi Manpower in Adecco H.R. sta gospodarski organizaciji z osnovnim ciljem, ki je maksimiranje dobička.

- Predmet analiziranja je računovodska analiza, ki je le del celovite, kompleksne analize.
- Glede na uporabniško določenost namena analize je zunanja analiza, saj jo bom pripravila z vidika zunanjega uporabnika. Za izdelavo kakovostne analize ima prednost notranji uporabnik, ki lahko dostopa do vseh notranjih informacij.
- Z vidika sestavin splošnega modela, lahko zajema analiza poslovanja celoto spoznavnega procesa, ali kot v tem primeru, le del, ki se nanaša na razreševanje problemov in ne tudi na planiranje poslovanja.
- Po pogostosti izvajanja je občasna analiza, za katero je značilno, da jo izvajamo le, ko za to nastane neka posebna potreba. Značilnost stalnih ali periodičnih analiz pa je redno ponavljanje ob določenih rokih, kot na primer ob koncu poslovnega obdobja.
- Preučevala bom preteklost in tako naknadno kontrolirala poslovanje. V kolikor pa je predmet analize bodisi planiranje ali ocena poslovanja, potem govorimo o predhodni ekonomski kontroli poslovanja.
- Družbe, ki so v različnih gospodarskih dejavnostih in v različnih skupinah pravnih oseb, imajo drugačne značilnosti in svoje posebnosti, zato jih je smiselno ločiti in obravnavati posamezno, glede na skupino.
- Osnovna dejavnost obeh proučevanih storitvenih podjetij je posredovanje in zaposlovanje delovne sile.
- Analizo lahko uvrstim med dolgoročne, saj bo vključevala poslovanje v več obdobjih. V ekonomiji namreč običajno kratki rok označuje dobo do vključno enega leta.

1.3 VIRI PODATKOV ZA ANALIZO

1.3.1 Pridobivanje in obdelava podatkov

Vsaka analiza se opira na podatke, od katerih je analitik močno odvisen, zato je zanj pomembno poznavanje procesa zbiranja in obdelave podatkov (Tekavčič, 2008, str. 6).

Zbiranje podatkov je vedno rezultat kompromisa med stopnjo natančnosti in ocenjene praktične koristnosti. Pri analizi poslovanja pomeni zbiranje predfazo procesa opazovanja poslovanja, saj analitik računa, da to nalogo opravljajo drugi (Pučko, 2005, str. 32).

Obdelava podatkov zahteva enotno definiran pojav, ki ga analiziramo. Potrebno je vedeti, kako se pojavi v poslovanju podjetja izražajo s podatki, ki so bistveni za analizo poslovanja. Določen podatek lahko samo navidezno govori o pojavu, čigar bistva ne moremo poznati le s poznavanjem tega podatka, če na primer ne poznamo dinamike gibanja na trgu. Pred obdelavo moramo zagotoviti podatke, ki so med seboj primerljivi in izločiti nepomembne, ki bi odločanje na podlagi analize lahko otežili poslovno odločitev ali celo pripeljali do napačne. Pri prenašanju računovodskih informacij je pomembno poznavanje ustreznosti merjenja posameznih gospodarskih kategorij. Večjo izrazno moč ima številčenje podatkov, saj se večji del napovedi v podjetju izraža vrednostno, s finančnimi podatki. Denar je namreč kritični vir, ki postavlja omejitve pri planiranju (Higgins, 1992, str. 91). Določenih odločitev

organizacije pa ni mogoče izraziti le vrednostno, zato so pomembne tudi opisne informacije (Turk et al., 2003, str. 55).

1.3.2 Dejavniki ustreznosti analize

Pri analizi poslovanja se pojavlja problem razpoložljivosti, kakovosti in ažurnosti podatkov. Analitik je vedno nezadovoljen z razpoložljivim obsegom podatkov in ima vselej možnost organizirati dodatno zbiranje podatkov, kjer mora pretehtati med dodatno koristnostjo in dodatnimi stroški. Ažurni podatki so ponavadi nepopolni, zato analitik stremi k ažurnosti le v nujnih primerih, kot je vodenje zalog, plačevanje računov in tedaj, ko so potrebni hitri odzivi (Cibic, 2008, str. 40). Kakovost zbranih podatkov, kot osnova za analizo poslovanja, je odvisna od naslednjih dejavnikov (Pučko, 2005, str. 36):

- Način zbiranja in začetne obdelave podatkov: za boljšo kakovost je potrebna čim večja analitična razčlenjenost in čim manjše število napak pri evidentiranju podatkov;
- strokovnost in vestnost kadrov, ki te podatke obdelujejo: visoka zavzetost zaposlenih pri delu in ustreznost razvrščanja podatkov dviguje kakovost;
- spremembe v gospodakem sistemu in politiki, kot so spremembe davčnih stopenj, računovodskih standardov in podobno;
- spremembe v notranjih sistemih podjetja, kot so reorganizacija, priključitve, integracije;
- spremembe zaradi sezonskih vplivov: potrebno je izločiti vplive sprememb, od katerih je analiza neodvisna, kot na primer inflacija ali nihanje tečajev.

Za pravilno vrednotenje podatkov je potrebno upoštevati tudi različno namenskost organizacij, ki je odvisna od različnih dejavnikov, kjer imata pomembno vlogo velikost in lastništvo. Večje družbe vodijo poslovne transakcije s ciljem, prikazati čim večji dobiček zaradi potreb zunanjih investitorjev, medtem ko manjša podjetja strmijo k prikazovanju nižjega rezultat, zaradi zmanjšanja davčnih obveznosti. Prav tako vodijo drugačno politiko prikazovanja podatkov podjetja, kjer je delno ali celotno lastništvo v rokah države. V določenih dejavnostih ni politično sprejemljivo izkazovati visoke dobičke, medtem ko so v času privatizacije želeli prikazati podjetja, ki so bila v lasti države, čim bolj uspešna (Walton, 2000, str. 41).

1.4 ANALIZA USPEŠNOSTI

1.4.1 Namen in uporabnost

Analiziranje uspešnosti je presojanje računovodskih podatkov o poslovanju podjetja. Povečuje kakovost računovodskih informacij, ki pojasnjujejo dosežke in stanje pri poslovanju ter predstavlja podlago za izboljšavo procesov (SRS 29, 2006).

Osnovni namen analize uspešnosti poslovanja je sprejemanje odločitev različnih uporabnikov. Glavno orodje za ocenjevanje finančnega položaja in uspešnosti podjetja je

analiza z računovodskimi kazalniki. S pomočjo reduciranja podatkov iz računovodskih izkazov nam ponuja urejen izbor glavnih parametrov, ki služijo kot osnova za načrtovanje in odločanje (Slapničar, 2006, str. 1).

Uporabnost finančnih podatkov je odvisna od njihove pomembnosti, zanesljivosti, primerljivosti in razumljivosti (Elliott & Elliott, 2002, str. 160). Pomembni so tisti podatki, ki lahko vplivajo na ekonomske odločitve, njihovo zanesljivost povečuje pravilno vrednotenje, popolno primerljivost lahko dosežemo z izločanjem določenih vplivov, na razumljivost finančni podatkov pa vpliva znanje in sposobnosti uporabnika informacij.

Računovodske informacije, ki so predmet analize, so pomembne tako za notranje kot za zunanje potrebe, čeprav se jih večkrat poslužujejo predvsem zunanji uporabniki, za katere pomenijo računovodski podatki primaren vir finančnih informacij. Zato njihovo razkrivanje nadzira in ščiti država z zakonom, računovodski standardi pa določajo, kako naj bodo informacije pripravljene. Notranji uporabniki so najpogostejše lastniki podjetja, ki jih zanima, kako poslovanje upravlja z njihovim premoženjem. Med pomembnejše zunanje uporabnike pa uvrščamo dobavitelje in upnike, ki jih zanima, če bo podjetje sposobno poravnati svoje obveznosti ter tekmece, ki želijo ugotoviti, kakšen je njihov položaj na trgu (Zupančič, 2005, str 7).

1.4.2 Finančno računovodski kazalniki

Finančno računovodski kazalniki so relativna števila, ki se dobijo s primerjavo dveh kategorij. Za analizo kazalnikov se večinoma uporabljajo podatki preteklega poslovanja podjetja, pri katerih pojasnjujemo odmike obračunskih računovodskih podatkov od meril za njihovo presojo, oziroma podatki o poslovanju podjetij v isti gospodarski panogi (Hočevar et al., 2002, str. 382). Začetek njihove uporabe beležimo že v začetku dvajsetega stoletja, ko so jih začeli uporabljati v bančnih in finančnih institucijah, da bi s pomočjo ocenjevanja uspešnosti poslovanja podjetij ugotavljali sposobnost odplačevanja posojil (Tyran, 1992, str. 135). Pravilno razlaganje kazalnikov, ki bi podali čim bolj korektne ugotovitve, so se uporabniki učili postopoma in se še danes.

Glede na potrebe presojanja ločimo osem sklopov kazalnikov (SRS, 2006):

- Kazalniki stanja financiranja (vlaganja), pri čemer nas zanima višina dolgov oziroma kapitala v strukturi vseh virov financiranja;
- kazalniki stanja investiranja (naložbenja), ki prikazujejo strukturo sredstev v podjetju,
- kazalniki vodoravnega finančnega ustroja, s katerimi primerjamo posamezne postavke sredstev s posameznimi postavkami obveznosti do virov sredstev;
- kazalniki obračanja, ki nam povedo, kako hitro se posamezne vrste sredstev obračajo;
- kazalniki gospodarnosti, pri katerih analiziramo razmerja med prihodki in odhodki;
- kazalniki dobičkonosnosti, s katerimi opazujemo rentabilnost sredstev ali kapitala;
- kazalniki dohodkovnosti, s katerimi ugotavljamo strukturo udeležnosti v prihodkih;

- kazalniki denarne tokovnosti, ki pojasnjujejo razmerja med pritoki in odtoki ter finančnim izidom.

Za jasno in nazorno sliko o uspešnosti poslovanja je potrebno izračunati več kazalnikov hkrati. Tako lažje razumemo vzroke in posledice za določena stanja v podjetju. Lahko jih tudi med seboj združujemo v sistem povezanih kazalnikov in tako pridobimo nekatere dodatne informacije (Hočevar et al., 2002, str. 405). V kolikor jih podjetje potrebuje za notranje potrebe, jih izbere samo glede na potrebe in posebnosti poslovanja, za zunanje potrebe pa mora upoštevati kazalnike, ki so opredeljeni po računovodskih standardih za zunanje poročanje (SRS, 2006).

Finančne kazalnike je mogoče med seboj primerjati, vendar se lahko ob nepravilnem zajemanju podatkov in tolmačenju rezultatov pojavljajo ključne napake. Pri nekaterih kazalnikih primerjamo statične podatke z dinamičnimi, zato je pri primerjavi potrebno za statično opredeljene kategorije izračunati povprečje. V kolikor se kazalniku pripiše drugačna moč, kot je dejansko, ali se pri njegovem izračunu uporabljajo napačni podatki, rezultati niso korektni. Zato je pomembno, da so podatki skladni z računovodskimi standardi (SRS, 2006). Pri analizi je potrebno prav tako upoštevati, da določene postavke, ki so lahko pomembne za načrtovanje, v računovodskih izkazih niso zajete. Tako na primer tržna vrednost patentov, licenc, ugled podjetja, znanje zaposlenih ali potencialne velike obveznosti, kot so tožbe. Bolj kot je analiza podrobna, bolj je jasna dobljena slika podjetja (Mramor, 1993, str. 173).

2 ANALIZA DEJAVNOSTI

2.1 ANALIZA DEJAVNOSTI V SLOVENIJI

2.1.1 Razvoj dejavnosti

Začetek razvoja storitev agencij za posredovanje sega v leto 1992, ko je na trgu delovne sile začelo delovati podjetje *Apel servis d.o.o.*, danes preimenovano v *Manpower d.o.o.*. Njegova dejavnost je celovito zaživela predvsem po novi ureditvi zakona o delovnih razmerjih leta 2003. Osnovni dejavnosti delovanja agencij sta posredovanje in najem delovne sile. Posredovanje označuje aktivnosti v okviru iskanja in selekcije kadra, kjer agencija, na osnovi sklenjene pogodbe, posreduje podjetju nekaj izbranih delavcev, ki ustrezajo profilu njihovega povpraševanja. V kolikor je podjetje zadovoljno z izborom, izbranega delavca zaposlijo, agencija pa jim zaračuna opravljeno storitev. Če ne upoštevamo določenega roka garancije, v katerem lahko podjetje odstopi od sklenjene pogodbe, je s tem opravljena storitev zaključena. Pri najemu delavcev pa gre v osnovi za tristransko razmerje med delavcem, delodajalcem (agencija) in podjetjem, v katerem delavec opravlja delo. Vsi delavci, ki so kadrovani preko najema, so v času dela zaposleni pri agenciji, ki tudi vodi njihovo evidenco zaposlitve od prijave, obračuna plač in ostalih prejemkov, do odjave zaposlitve. Preko najema se zaposluje

delavce različnih profilov in stopenj izobrazbe, prevladuje pa povpraševanje v trgovinski in proizvodnji dejavnosti, kjer imajo delavci peto ali nižjo stopnjo izobrazbe. Delavci, ki so zaposleni v agenciji imajo popolnoma enake pravice kot delavci, ki so zaposleni pri podjetju – naročniku. Pri tej obliki zaposlovanja agencija mesečno zaračuna podjetju strošek plač s pripadajočo provizijo oziroma dogovorjene urne postavke za dejansko opravljeno delo najetega delavca.

Dejavnost se je oblikovala kot posledica potrebe podjetij po specifičnih oblikah dela, povečane fleksibilnosti delovnih razmerij, kar izhaja iz novih produkcijskih metod, deregulacije, ki odpravlja monopol javnih služb na področju posredovanja dela, povpraševanja delavcev po občasnem delu ter outsourcinga, ki pomeni prenos dejavnosti na druge izvajalce (Kohont, 2003, str. 3).

V letu 2006 je bilo v Sloveniji 78 zaposlitvenih agencij s pridobljeno koncesijo za opravljanje kadrovske storitve, ki so zaposlovale več kot 6500 ljudi, kar pomeni skoraj odstotek delovno aktivnega prebivalstva. V Evropi je bil delež okoli odstotek in pol in se strmo povečuje.

2.1.2 Obseg dejavnosti

Delovanje agencije za zaposlovanje sega poleg iskanja in selekcije kadra tudi na druga področja, ki jih običajno v podjetjih opravljajo kadrovske službe, od izobraževanja in testiranja zaposlenih, vodenja splošnih aktov in plačnih sistemov, pomoči in svetovanju pri iskanju novih zaposlitev do izbire pravega profila zaposlenega za podjetje, ki tovrstne storitve koristi. Glavne prednosti pri najemu storitev so fleksibilnost, možnost prilagoditve potreb poslovanja ter moč vpliva na ceno in količino storitev.

Agencije predstavljajo v nekaterih primerih alternativo Zavodu za zaposlovanje, predvsem pri iskanju višje izobraženega in specializiranega kadra, ki ga nikakor ni lahko najti. V zadnjih nekaj letih narašča tudi zaposlovanje tujih delavcev, vendar so kljub članstvu v Evropski uniji s strani države še vedno postavljene določene omejitve, ki preprečujejo prevelik pritok delovne sile iz tujine; predvsem z vidika delovnih dovoljenj in davčne zakonodaje.

2.1.3 Obseg prodaje

Prihodki od prodaje storitev posredovanja in najema delovne sile v zadnjih letih strmo naraščajo. V spodnjih tabelah je prikazano gibanje čistih prihodkov v celotni dejavnosti v obdobju od leta 2002 do 2006 ter delež čistih prihodkov posameznega podjetja v letih 2005 in 2006.

Tabela 2: Gibanje čistih prihodkov v EUR v dejavnosti posredovanja in zaposlovanja delovne sile v obdobju od leta 2002 do 2006 v stalnih cenah

Postavka / leto	2002	2003	2004	2005	2006	Povprečje rasti
Čisti prihodki od prodaje v dejavnosti	43.164.999	44.671.883	57.617.881	72.508.246	104.018.889	24,59%
Indeks rasti	-	103,5	129,0	125,8	143,4	-

Vir: Gvin, finančni podatki za dejavnost 74.500; Lastna izdelava.

V letu 2006 je bila vrednost čistih prihodkov v dejavnosti za 43,4% višja kot v letu 2005. Povprečna rast prihodkov v obdobju od leta 2002 do leta 2006 pa je znašala 24,59 odstotkov.

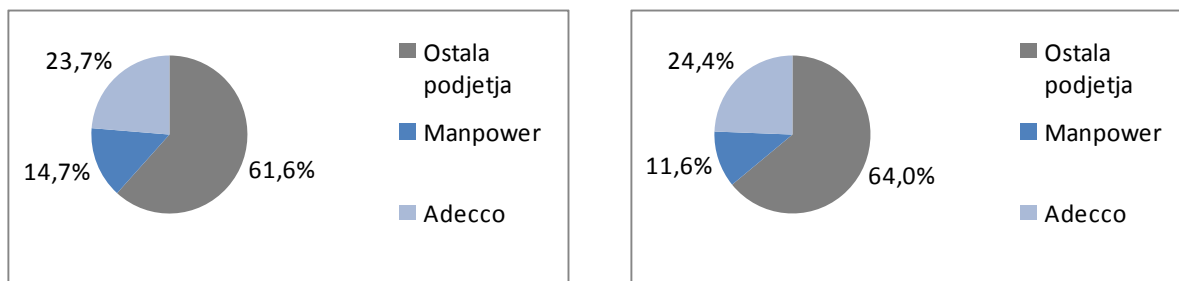
Tabela 3: Delež čistih prihodkov v EUR v letu 2005 in 2006 v izbrani dejavnosti in rast čistih prihodkov v letu 2006 v primerjavi s predhodnim letom podjetja Manpower in podjetja Adecco H.R. v stalnih cenah

Postavka / leto	2005		2006		Stopnja rasti
Čisti prihodki od prodaje v dejavnosti	72.508.246	100%	104.018.889	100%	43,46%
Čisti prihodki od prodaje podjetja Manpower d.o.o.	10.658.049	14,70%	12.102.896	11,64%	13,56%
Čisti prihodki od prodaje podjetja Adecco H.R.d.o.o.	17.197.335	23,71%	24.536.526	24,39%	42,68%

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; Gvin, finančni podatki za dejavnost 74.500; Lastna izdelava.

Delež čistih prihodkov podjetja Manpower v celotni dejavnosti je v letu 2006 znašal 11,64 odstotkov in se je v primerjavi z letom 2005 znižal za 3,05 odstotne točke, medtem ko je bil delež čistih prihodkov podjetja Adecco v letu 2006 24,39 odstotkov in se je v primerjavi s predhodnim letom zvišal za 0,68 odstotne točke. Podjetje Manpower je v letu 2006 beležilo 13,56 odstotno stopnjo rasti, podjetje Adecco H.R. pa 42,68 odstotno rast. Delež čistih prihodkov obeh podjetij v celotni dejavnosti je zaradi lažje predstave nazorno prikazan tudi na grafikonih v spodnji sliki.

Slika 1: Delež čistih prihodkov podjetij Manpower in Adecco v celotni dejavnosti v letih 2005 in 2006.

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; Gvin, finančni podatki za dejavnost 74.500; Lastna izdelava.

2.2 ANALIZA DEJAVNOSTI V SVETU

2.2.1 Razvoj dejavnosti

V tujih državah se je tovrstna dejavnost pojavila že ob koncu petdesetih let prejšnjega stoletja z ustanovitvijo skupine Manpower Inc. leta 1948 v Združenih državah Amerike. Le - ta je svojo dejavnost preselila v Evropo leta 1956; najprej v Veliko Britanijo in leto kasneje še v Francijo. Ostale države Evropske zveze vse do devetdesetih let niso dovoljevale zaposlovanja pri zasebnih agencijah.

Vodilno podjetje v svetovnem merilu je skupina Adecco SA z največjim tržnim deležem, ki mu tesno sledi družba Manpower Inc.. Njuni vodilni poziciji lahko v prihodnosti ogozi napovedana združitev konkorenčnih podjetij Randstat Holding NV in Vedior NV. Manpower Inc. ima po svetu odprtih več kot 4500 podružnic v 80 državah in letno zagotavlja in posreduje delovno silo več kot 400.000 podjetjem - naročnikom, medtem ko ima skupina Adecco SA odprtih nad 6000 poslovalnic v 74 državah pri več kot 250.000 naročnikih.

2.2.2 Sodobne storitve na področju kadrovanja

Učinkovitost kadrovskega podjetja v svetu je pogojena s hitrim razvojem in širjenjem obsega storitev glede na spreminjanje potreb svojih naročnikov. V nadaljevanju so opisane sodobne storitve, ki jih v razvitejših državah nudijo kadrovske agencije.

- Demografski trend staranja prebivalstva in s tem povečevanje deleža starejših nad 65 let v delovno aktivnem prebivalstvu je posledično že vplival na spremembe v državnih zakonodajah in s tem tudi na nove oblike dejavnosti v zaposlovanju. Kadrovske agencije dajejo poudarek novodobnemu izobraževanju za podjetja, pri katerih želijo razbliniti mit starejših delavcev ter usmeritvi posameznika v dolgoročno življenjsko izobraževanje.
- Podjetja po svetu se vedno bolj odločajo za tako imenovani offshoring delavcev, kar pomeni, da proizvodnjo selijo v dežele, kjer so potrebna nižja investicijska vlaganja ali na svojem ozemlju zaposlujejo tujo cenejšo delovno silo. Pri tem imata pomembno vlogo geografska in kulturna sorodnost. Agencije so tako prilagodile svoje storitve tudi izven domačih meja in povezujejo tujo delovno silo z domačimi podjetji.
- V organizacijah ima vedno večji pomen delovna sila, saj doba vodilne tehnologije, neizprosna konkurenca in nujno potrebno hitro tržno prilagajanje, zahtevajo visoko izobražen in z znanjem podkovan kader, ki ga na trgu delovne sile glede na povpraševanje, primanjkuje. Zato se tudi kadrovske agencije vedno bolj usmerjajo k iskanju in zagotavljanju tovrstnega kadra.
- Razviti svet stremi k zaposlovanju ljudi, ki se razlikujejo od populacije, naj bo to po rasi, veri ali drugačni fizični ali psihični sposobnosti, kar z zakoni prilagaja tudi globalna državna politika.

- Hiter tempo življenja in nove tehnične zmožnosti v svetu ponujajo nove oblike iskanja in zaposlovanja delovne sile, kot so virtualni razgovori, spletne baze podatkov o delavcih, delo na domu, plačani karierni premori in drugo.

Na podlagi opisanega lahko v bližnji prihodnosti pričakujemo podoben vpliv tudi na širitev in uvajanje novih vej dejavnosti kadrovskih agencij v Sloveniji.

2.3 VPLIV MAKROEKONOMSKEGA OKOLJA NA ZAPOSLOVANJE

Po letu 1987 so se na trgu dela v Sloveniji dogajale velike spremembe, povezane s poglobljanjem gospodarske krize in prehodom v nov sistem tržne ekonomije. V obdobju ekonomske recesije se je zaposlenost hitro zmanjševala, naraščalo pa je število brezposelnih. Vrh je brezposelnost dosegla v oktobru 1993, ko je bilo v Sloveniji brezposelnih 15,3% aktivnih prebivalcev. Za podjetja, ki so preživela prehod v tržno gospodarstvo, je bila nujno potrebna racionalizacija poslovanja, iskanje novih poslovnih prijemov in reševanje kratkoročnih potreb po delavcih tudi preko družb za posredovanje. To je za seboj prineslo drastično zmanjšanje trdnosti zaposlitve, zato je začela državna politika omogočati nove možnosti in spodbude za krepitev položaja posameznika na trgu dela. Trg dela postaja vedno bolj živahen, k čemur so pripomogle tudi razne oblike fleksibilnosti zaposlovanja. Po podatkih statističnega urada brezposelnost vedno bolj upada, kar je razvidno iz spodnje tabele, ki prikazuje gibanje stopnje registrirane in anketne brezposlenosti.

Tabela 4: Stopnja registrirane in anketne brezposlenosti v obdobju od leta 2000 – 2007; v II. četrtletju

Stopnja Brezposelnosti / leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	sprememba v odstotnih točkah
Registrirana brezposelnost	12%	11,4%	11,4%	11%	10,4%	10,2%	8,6%	7,5%	-4,5
Anketna brezposelnost	7,2%	5,9%	5,9%	6,6%	6,1%	5,8%	5,9%	4,6%	-2,6

Vir: Statistični urad Republike Slovenije; Lastna izdelava

Stopnja registrirane brezposlenosti se je v letu 2007 v primerjavi z letom 2000 znižala za 4,5 odstotne točke, stopnja anketne brezposlenosti pa za 2,6 odstotne točke.

3 PREDSTAVITEV PODJETIJ

3.1 MANPOWER AGENCIJA ZA ZAPOSLOVANJE D.O.O.

3.1.1 Predstavitev

Družba je bila ustanovljena 13.10.1992 kot Apel servis. V letu 2003 je podjetje Apel servis postalo del enega od vodilnih podjetij na področju zaposlovanja v svetu. Pod okriljem

skupine Manpower Inc. sta v Sloveniji poslovala podjetje Apel servis d.o.o. in Manpower d.o.o., ki sta se dokončno združila v septembru leta 2006. Osnovni kapital, preračunan v EUR, znaša na dan 31.12.2006, 29.725,21 EUR. Podjetje je v 100% lasti družbe Manpower Holding GmbH, ki ima sedež v Avstriji. Organa družbe sta skupščina in direktor družbe Dejan Radšel.

V svojem dolgoletnem delu so v podjetju vložili veliko energije in znanja v različne programe razvoja novih storitev, s katerimi povečujejo učinkovitost zaposlovanja in večjo fleksibilnost na trgu dela. Danes sodelujejo predvsem z velikimi in uspešnimi podjetji. V Sloveniji so med prvimi pričeli izvajati novo obliko zaposlovanja kadrov, imenovano najem delovne sile. Podjetje s številnimi poslovalnicami pokriva večji del Slovenije. Je pomemben partner pri iskanju in selekciji kadrov, saj si je v svojem večletnem delu ustvarilo obsežno in kvalitetno bazo podatkov, imenovano tudi banka delovne sile, s katero omogoča najkrajšo pot do novih delavcev (Letno poročilo družbe Manpower, 2006, str. 5).

3.1.2 Dejavnosti podjetja

Glavna dejavnost družbe je posredovanje in zaposlovanje delovne sile. V okviru družbe delujeta agencija za zaposlovanje in študentski servis.

Aktivnosti v okviru agencije za zaposlovanje so:

- Najem delovne sile;
- iskanje in selekcija kadrov vseh profilov in stopenj izobrazbe;
- pomoč pri načrtovanju kariere s pomočjo psiholoških testiranj, pomoč pri ugotavljanju lastnih interesov in želja, sposobnosti, osebnih lastnosti;
- svetovanje in pomoč pri pripravi na zaposlitveni razgovor; seznantev z vprašanji, ki se pogosto pojavljajo na zaposlitvenih razgovorih;
- pomoč pri iskanju zaposlitve. Agencija za zaposlovanje ima vsak dan večje povpraševanje po delavcih s strani delodajalcev;
- svetovanje pri sklepanju delovnega razmerja.

Aktivnosti v okviru študentskega servisa so:

- Posredovanje pri zaposlovanju študentov in dijakov;
- posredovanje informacij o prostih delih, pomoč pri urejanju učnih praks.

3.1.3 Podatki o zaposlenih

Na dan 31.12.2006 so bile v podjetju zaposlene 803 osebe. V skupnem številu so zajeti delavci, ki so v agenciji zaposleni preko najema in opravljajo delo pri drugem podjetju ter interni delavci, ki so zaposleni in hkrati delajo pri agenciji. V tabeli je prikazana izobrazbena struktura zaposlenih konec leta 2006 in 2005.

Tabela 5: Število in struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe 31.12.2005 in 31.12.2006

Stopnja izobrazbe									
Število in delež zaposlenih po stopnji izobrazbe	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Skupaj:
Zaposleni 31.12.2005	112	29	4	246	291	22	40	3	747
	14,99%	3,88%	0,54%	32,93%	38,96%	2,95%	5,35%	0,40%	100%
Zaposleni 31.12.2006	283	41	4	225	203	10	37	0	803
	35,24%	5,11%	0,50%	28,02%	25,28%	1,25%	4,61%	0,00%	100%
Sprememba strukture v odstotnih točkah	20,25	1,23	-0,04	-4,91	-13,68	-1,70	-0,74	-0,4	
Rast števila zaposlenih									7,50%

Vir: Interni podatki v podjetju Manpower; Lastna izvedba.

V podjetju Manpower je bilo konec leta 2006 zaposlenih 7,5% delavcev več kot v letu 2005. Največje število zaposlenih je imelo na dan 31.12.2006 I. ali IV. stopnjo izobrazbe. V primerjavi s predhodnim letom se je za 20,25 odstotnih točk povečal delež zaposlenih s I. stopnjo izobrazbe, za 13,68 odstotnih točk pa zmanjšal delež zaposlenih s V. stopnjo izobrazbe. V drugih razredih se izobrazbena struktura ni bistveno spremenila. Konec leta 2005 je bilo v podjetju zaposlenih 23 internih delavcev, od katerih jih je imelo 30,43 odstotkov V. stopnjo, 21,74 odstotkov VI. stopnjo in 47,83 odstotkov VII. stopnjo izobrazbe. Konec leta 2006 pa je znašalo število zaposlenih internih delavcev 44, od tega jih je imelo 31,82 odstotkov V. stopnjo, 11,36 odstotkov VI. Stopnjo ter 56,82 odstotkov VII. stopnjo izobrazbe.

3.1.4 Upravljanje s finančnimi tveganji

V preteklosti se je obvladovanje tveganja obravnavalo bolj kot dodatek k načrtovanju, danes pa je njegova vloga stopila v ospredje. Nenehne spremembe in pospešena internacionalizacija povečujejo izpostavljenost različnim vrstam tveganj. V nadaljevanju je opisano, kako podjetje obvladuje finančna tveganja.

- Valutno tveganje. Podjetje Manpower ni izpostavljeno valutnemu tveganju, saj nima nobenih transakcij s tujino ter tako ni izpostavljeno spremembam deviznih tečajev;
- obrestno tveganje. Podjetje ima v skladu s korporativno politiko dovoljenje le za kratkoročne naložbe v obliki depozitov pri bankah;
- kreditno tveganje. Podjetje ima tovrstno tveganje minimizirano, saj predstavljajo večino kupcev družbe finančno trdna in priznana slovenska podjetja, ki redno mesečno poravnajo svoje obveznosti. Tveganje pa obvladuje tudi s postavljenimi limiti posameznemu kupcu, tekočim spremljanjem stanja odprtih terjatev ter izvajanjem aktivne politike izterjave terjatev;
- plačilno sposobnostno tveganje. Družba Manpower stremi k učinkovitemu upravljanju z denarnimi sredstvi, saj mesečno napoveduje denarne tokove in sproti preverja uresničevanje. V primeru težav pri zbiranju finančnih sredstev ima možnost intervencije s strani matičnega podjetja, ki lahko odobri kratkoročno posojilo.

3.1.5 Razvojne usmeritve

Podjetje se bo v prihodnosti osredotočilo na dvig produktivnosti z izboljšanjem kvalitete, učinkovitosti in reduciranjem stroškov. Nadaljnji razvoj pričakuje v smislu ponujanja novih storitev in posledično povečanja svojega tržnega deleža v Sloveniji, kar namerava doseči z jasno opredeljenimi dolgoročnimi cilji poslovanja, načrtano dolgoročno usmeritvijo razvoja družbe, ustreznim kadrom ter uspešnim premagovanjem tržnih zakonitosti.

3.2 ADECCO H.R. D.O.O.

3.2.1 Predstavitev

Podjetje Adecco H.R. kadrovsko svetovanje d.o.o. je del velike mednarodne skupine ADECCO SA, enega izmed vodilnih svetovnih podjetij za upravljanje storitev na področju zaposlovanja in upravljanja človeških virov. Na slovenskem trgu so prisotni od leta 2000. Osnovni kapital podjetja, preračunan v EUR, znaša 379.736,27 EUR. 100 % lastnik družbe je Adecco Holding Europe B.V. s sedežem na Nizozemskem. Družbo zastopa direktor Miroslav Smrekar ter zastopniki Stefano Longo, Vione Federico in Matej Fabjan.

S široko mrežo poslovalnic na območju celotne Slovenije, z nadgrajevanjem in uvajanjem novih storitev, z dolgoletnimi izkušnjami tudi na mednarodnem področju, zagotavljajo izbor najustreznejših kandidatov za vse vrste del. Osnovna vodila njihovega dela so spoštovanje do strank, pošten odnos do delničarjev in klientov, vrednote zaupanja in lojalnosti ter integriteta (Letno poročilo podjetja Adecco H.R., 2006, str. 7).

3.2.2 Dejavnosti podjetja

Družba je registrirana za posredovanje in zaposlovanje delovne sile. V letu 2006 je bila njena glavna dejavnost posredovanje kadrov, druga pa študentski servis.

Aktivnosti v okviru kadrovske agencije:

- Posredovanje dela in zaposlitev;
- zagotavljanje dela delavcem drugih delodajalcev;
- iskanje in zaposlitev managerskega kadra in strokovnjakov.

Aktivnosti v okviru študentskega servisa so vezane na:

- Posredovanje začasnih in občasnih del študentom in dijakom.

3.2.3 Podatki o zaposlenih

Družba je ob koncu leta 2006 zaposlovala 1860 delavcev. V spodnji tabeli je predstavljena izobrazbena struktura zaposlenih delavcev konec let 2005 in 2006.

Tabela 6: Število in struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe 31.12.2005 in 31.12.2006

Stopnja izobrazbe									
Število in delež zaposlenih po stopnji izobrazbe	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Skupaj:
Zaposleni na dan 31.12.2005	412	73	331	289	232	39	63	3	1442
	28,57%	5,06%	22,95%	20,04%	16,09%	2,70%	4,37%	0,21%	100%
Zaposleni na dan 31.12.2006	530	105	426	376	290	49	81	3	1860
	28,49%	5,65%	22,90%	20,22%	15,59%	2,63%	4,35%	0,16%	100%
Sprememba strukture v odstotnih točkah	-0,08	0,59	-0,05	0,18	-0,50	-0,07	-0,02	-0,05	
Rast števila zaposlenih									28,99%

Vir: Letno poročilo družbe Adecco H.R za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

V podjetju Adecco H.R. je bilo na zadnji dan v letu 2006 zaposlenih 28,99% delavcev več kot preteklo leto. Izobrazbena struktura zaposlenih delavcev se v letu 2006 v primerjavi s preteklim letom ni bistveno spremenila, vendar v prihodnosti želijo nekaj več pozornosti nameniti najemu kadra z višjo stopnjo izobrazbe na zahtevnejša delovna mesta. Podatkov o številu internih delavcev, ki so jih zaposlovali na zadnji dan proučevanih obdobj, v podjetju niso želeli posredovati.

3.2.4 Upravljanje s finančnimi tveganji

Na področju obvladovanja finančnih tveganj je podjetje sledilo notranji finančni politiki:

- Valutno tveganje. Poslovne aktivnosti podjetja izvirajo v glavnem iz EURO območja, tako da niso izpostavljeni tovrstnemu tveganju;
- obrestno tveganje. Podjetje tovrstne posle sklepa z bankami, zato je izpostavljenost tveganju nizka;
- kreditno tveganje. Podjetje ga obvladuje z rednim nadziranjem poslovanja in finančnega stanja vseh novih in obstoječih poslovnih partnerjev;
- plačilno sposobnostno tveganje. Podjetje ima ustrezne razpoložljive kreditne linije za kratkoročno uravnavanje denarnih tokov, dolgoročno pa skrbi za trajno sposobnost ustvarjanja denarnih tokov iz poslovanja in učinkovitega gospodarjenja s sredstvi.

3.2.5 Razvojne usmeritve

Podjetje pričakuje povečanje povpraševanja storitev na vseh segmentih, njegov cilj je ohraniti tržni delež in cene na isti ravni, oziroma jih povečati z uvajanjem novih prilagojenih storitev. V nadaljevanju načrtuje uvajanje projektov podpore poslovanja ter selitev sedeža podjetja na novo lokacijo, s tem pa tudi rahlo povečanje stroškov v primerjavi s prihodki v prihodnjem letu.

4 PRIMERJALNA FINANČNA ANALIZA POSLOVANJA PODJETIJ MANPOWER D.O.O. IN ADECCO H.R. D.O.O.

S pomočjo računovodskih izkazov dobimo splošne informacije o poslovanju podjetja, ki pomenijo osnovo za sprejemanje gospodarskih odločitev. Temeljna izkaza sta bilanca stanja in izkaz poslovnega izida. Na tem mestu bom s strukturno analizo eliminirala vpliv absolutne velikosti postavk v izkazih podjetij Manpower in Adecco H.R.. Z vodoravno analizo realnih postavk bom pridobila informacije o uspešnosti podjetja oziroma velikosti in smeri posameznih postavk glede na preteklo leto, njihove deleže glede na bilančno vsoto pa bom prikazala z navpično analizo. Podatki v bilanci stanja so izraženi kot stanje v nekem trenutku in se lahko hitro spremenijo, zato je za analiziranje izkaza poslovnega izida primernejša vodoravna analiza. V nadaljevanju bom analizirala še nekatere računovodske kazalnike iz izbranih sklopov, ki so opredeljeni v SRS.

Za analizo sem uporabila podatke iz letnih poročil obeh podjetij za leto 2006. Pomembno je, da se je dne 20.9.2006 družba Manpower d.o.o. pripojila k prevzemni družbi Apel d.o.o., ki je na dan obračuna pripojitve, 1.1.2006, v svoje poslovne knjige prevzela sredstva in obveznosti do virov sredstev ter prihodke in odhodke prevzete družbe. Zato so bili podatki iz leta 2005 zaradi primerljivosti z letom 2006 smiselno preračunani v skladu s pojasnilom 1 k SRS 22, 2006, tako kot da bi bila pripojitev opravljena že v letu 2005. Računovodski izkazi so sestavljeni na osnovi SRS 2006. Pri tem so upoštevane temeljne računovodske predpostavke, kot so upoštevanje nastanka poslovnih dogodkov, časovna neomejenost delovanja ter upoštevanje resnične in poštene predstavitve v razmerah spreminjanja posameznih vrednosti. Vsi podatki so preračunani v valuto evra, podatki za leto 2005 pa uestezno prilagojeni s primernim indeksom cen življenjskih potrebščin.

4.1 ANALIZA BILANCE STANJA

Bilanca stanja prikazuje premoženje ali aktivo, s katerim podjetje razpolaga na določen dan, ter vire financiranja ali pasivo, s katerimi podjetje financira to premoženje. Sredstva in obveznosti do virov sredstev podjetja se neprestano spreminjajo, tako lahko z bilanco stanja ugotovimo njihovo višino in strukturo (Hočevár et al., 2002, str. 224).

4.1.1 Sredstva

Sredstva lahko ločujemo po več kriterijih. V letu 2006 SRS narekujejo delitev na kratkoročna sredstva, dolgoročna sredstva in aktivne časovne razmejitve. Dolgoročna sredstva so stalna sredstva z dolgoročnimi poslovnimi terjatvami, kratkoročna sredstva pa enačimo z gibljivimi sredstvi brez aktivnih časovnih razmejitev in dolgoročnih poslovnih terjatev. Pri izračunu kazalnikov pa se uporablja delitev glede na hitrost preoblikovanja sredstev, in sicer na

osnovna sredstva, obratna sredstva in finančne naložbe. Osnovna sredstva postopno prenašajo svojo vrednost na poslovne učinke v daljšem obdobju, obratna sredstva se vrnejo v prvotno obliko v obdobju, ki je krajši od enega leta, finančne naložbe pa so povezane z nastajanjem finančnih prihodkov. Osnovna sredstva so tako del dolgoročnih sredstev, obratna sredstva pa so kratkoročna sredstva brez kratkoročnih finančnih naložb, z dolgoročnimi poslovnimi terjatvami in aktivnimi časovnimi razmejitvami (Hočevár et al., 2002, str. 38).

V spodnji tabeli je prikazana struktura kratkoročnih in dolgoročnih sredstev v časovni in prostorski primerjavi.

Tabela 7: Struktura sredstev v podjetju Manpower in podjetju Adecco H.R. v letih 2005 in 2006 in sprememba njihove vrednosti konec leta 2006 v primerjavi s koncem leta 2005 v stalnih cenah, v EUR

Podjetje	MANPOWER					ADECCO H.R.				
Element / leto	2005		2006		106/05	2005		2006		106/05
DOLGOROČNA SREDSTVA	208.182	8,53%	232.136	7,46%	111,5	91.403	2,26%	121.875	2,10%	133,3
opredmetena osnovna sredstva	162.526	6,66%	208.947	6,71%	128,6	70.138	1,73%	68.327	1,18%	97,4
neopredmetena sredstva	45.656	1,87%	23.189	0,75%	50,8	16.490	0,41%	48.756	0,84%	295,7
dolgoročne finančne naložbe	0	0,00%	0	0,00%	-	0	0,00%	0	0,00%	-
dolgoročne poslovne terjatve	0	0,00%	0	0,00%	-	4.775	0,12%	4.791	0,08%	100,3
KRA TKOROČNA SREDSTVA	2.208.634	90,49%	2.875.538	92,40%	130,2	3.947.144	97,59%	5.681.881	97,79%	143,9
kratkoročne poslovne terjatve	1.718.897	70,42%	2.043.615	65,67%	118,9	3.109.786	76,89%	3.626.319	62,41%	116,6
kratkoročne finančne naložbe	47	0,00%	46	0,00%	97,3	686.363	16,97%	0	0,00%	-
denarna sredstva	489.690	20,06%	831.877	26,73%	169,9	150.996	3,73%	2.055.563	35,38%	1.361,3
AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	24.010	0,98%	4.419	0,14%	18,4	6.079	0,15%	6.810	0,12%	112,0
kratkoročne aktivne časovne razmejitve	24.010	0,98%	4.419	0,14%	18,4	6.079	0,15%	6.810	0,12%	112,0
SKUPAJ SREDSTVA	2.440.827	100,00%	3.112.093	100,00%	127,5	4.044.625	100,00%	5.810.566	100,00%	143,7

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; Lastna izvedba.

Premoženje podjetja Manpower je na dan 31.12.2006 znašalo za 27.5 odstotkov več, podjetja Adecco H.R. pa za 43,7 odstotkov več kot leto prej. V podjetju Manpower so se vlaganja v dolgoročna sredstva v letu 2006 povečala in so zadnji dan v letu 2006 znašala za 11,5 odstotkov več kot konec leta 2005. Opredmetena sredstva, ki predstavljajo večji delež dolgoročnih sredstev, so se povečala za 28.6 odstotkov, vrednost neopredmetenih sredstev pa se je razpolovila. Stanje kratkoročnih sredstev je bilo za 30,2 odstotke višje kot konec leta 2005, stanje kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev pa za 81,6 odstotkov nižje. Glavni vzrok za povečanje dolgoročnih sredstev je bilo vlaganje v opremo zaradi odprtja novih poslovalnic. V okviru kratkoročnih sredstev pa so večji delež povišanja predstavljale kratkoročne poslovne terjatve. V podjetju Adecco H.R. je bilo stanje dolgoročnih sredstev konec leta 2006 za 33,3 odstotke višje kot preteklo leto. V letu 2006 so svoje vire vlagali predvsem v neopredmetena sredstva, ki so se precej približala deležu opredmetenih sredstev v vseh sredstvih. Njihovo porast lahko pripišemo vlaganju v računalniške programe ter projekt avtomatizacije poslovanja, ki je še v izdelavi. Stanje kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev se ni bistveno spremenilo. Stanje kratkoročnih sredstev pa se je povišalo za 43,9 odstotkov v primerjavi s preteklim letom. Vzrok za to je visoko stanje likvidnih sredstev, saj

v prihodnosti načrtujejo nadaljevanje uvajanja novih projektov podpore in selitev sedeža podjetja na novo lokacijo.

4.1.2 Obveznosti do virov sredstev

Obveznosti do virov sredstev označujejo obveznosti do lastnikov organizacije in drugih, ki so sredstva prispevali (Turk et al., 2004, str. 233). Ločimo obveznosti iz naslova kapitala, časovnih razmejitev in iz naslova dolgov (Hočevnar et al., 2002, str. 62). Kapital je trajni vir financiranja, ki so ga vložili lastniki ali pa se je povečal z uspešnim poslovanjem podjetja. Na pasivni strani časovne razmejitve zajemajo odložene prihodke in vnaprej vračunane stroške ter rezervacije, ki so vzpostavljene za obveznosti, ki se bodo običajno pojavile šele čez več kot leto dni. Obveznosti iz naslova dolgov pa so lahko finančne, ki se pojavijo zaradi dobljenih posojil ter poslovne, ki označujejo neplačane, že dobavljene storitve.

Tabela 8: Struktura obveznosti do virov sredstev v podjetju Manpower in podjetju Adecco H.R. v letih 2005 in 2006 in sprememba njihove vrednosti konec leta 2006 v primerjavi s koncem leta 2005 v stalnih cenah, v EUR

Podjetje	MANPOWER					ADECCO				
Postavka/ leto	2005		2006		106/05	2005		2006		106/05
KAPITAL	802.976	32,90%	967.439	31,09%	120,5	1.550.550	38,34%	2.405.976	41,41%	155,2
ČASOVNE RAZMEJITVE	19.982	0,82%	30.116	0,97%	150,7	99.741	2,47%	226.611	3,90%	227,2
OBVEZNOSTI IZ DOLGOV	1.617.869	66,28%	2.114.538	67,95%	130,7	2.394.334	59,20%	3.177.979	54,69%	132,7
SKUPAJ OBVEZNOSTI	2.440.827	100,00%	3.112.093	100,00%	127,5	4.044.625	100,00%	5.810.566	100,00%	143,7

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; Lastna izvedba.

Družbi v bilanci pripoznavata le kratkoročne finančne in poslovne obveznosti, kajti v skladu s korporativnimi pravili, dolgoročno zadolževanje ni dovoljeno. Med pasivnimi časovnimi razmejitvami izkazujeta vnaprej vračunane nagrade upravi, stroške neizkoriščenega dopusta, na strani odloženih prihodkov pa subvencije Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje in Sklada Republike Slovenije za spodbujanje zaposlovanja invalidov. V podjetju Adecco H.R. je stanje pasivnih časovnih razmejitev konec leta 2006 znašalo za 127,2 odstotka, v podjetju Manpower pa za 50,7 odstotkov več kot prejšnje leto. Spremembe v kapitalu kot trajnem viru financiranja v večji meri pojasnjuje preneseni čisti poslovni izid iz prejšnjega leta ter povišanje dobička tekočega leta. Stanje kapitala se je v podjetju Adecco povečalo za 55,2 odstotka, v podjetju Manpower pa za 20,5. Strukturo posameznih postavk bom podrobneje analizirala v poglavju analize s kazalniki.

4.2 ANALIZA IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje, koliko prihodkov je podjetje ustvarilo, kolikšni so bili odhodki ter kakšen je poslovni izid v določenem časovnem obdobju. V nasprotju z bilanco stanja prikazuje izkaz poslovnega izida postavke v določenem časovnem obdobju (Mramor, 1993, str. 158), vsebovane postavke pa so evidentirane v skladu z načelom fakturirane realizacije, ki ni v povezavi z denarnimi tokovi.

V nadaljevanju sledi analiza strukture po temeljnih vrstah prihodkov in odhodkov obeh podjetij v času, razlaga sprememb sestave izkaza poslovnega izida proučevanih podjetij v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 ter analiza vpliva določenih postavk na celotni poslovni izid.

Tabela 9: Struktura prihodkov in odhodkov podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2005 in 2006 ter sprememba njihove vrednosti v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 v stalnih cenah, v EUR

Podjetje	MANPOWER					ADECCO H.R.				
	2005		2006		106/05	2005		2006		106/05
Postavka/ leto										
Prihodki iz poslovanja	10.658.050	99,80%	12.103.017	99,83%	113,6	17.214.884	99,67%	24.559.531	99,68%	142,7
Prihodki iz financiranja	7.725	0,07%	5.112	0,04%	66,2	32.631	0,19%	38.328	0,16%	117,5
Izredni prihodki	13.473	0,13%	15.540	0,13%	115,3	23.585	0,14%	41.103	0,17%	174,3
CELOTNI PRIHODKI	10.679.248	100,00%	12.123.669	100,00%	113,5	17.271.100	100,00%	24.638.962	100,00%	142,7
Odhodki iz poslovanja	10.461.347	99,89%	11.808.150	99,80%	112,9	16.275.943	99,80%	23.346.165	99,94%	143,4
Odhodki iz financiranja	6.732	0,06%	10.687	0,09%	158,7	22.537	0,14%	7.945	0,03%	35,3
Izredni odhodki	4.418	0,04%	13.287	0,11%	300,7	10.432	0,06%	5.775	0,02%	55,4
CELOTNI ODHODKI	10.472.497	100,00%	11.832.124	100,00%	113,0	16.308.912	100,00%	23.359.885	100,00%	143,2

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; Lastna izvedba.

Pri obeh družbah so poslovni prihodki oziroma odhodki v obeh proučevanih letih znašali več kot 99 odstotkov celotnih prihodkov oziroma odhodkov. V podjetju Manpower se struktura posameznih postavk v celotnih prihodkih oziroma odhodkih ni bistveno spremenila. V letu 2006 so ustvarili za 13,5 odstotkov več prihodkov kot v predhodnem letu zaradi povišanja prihodkov iz poslovanja in izrednih prihodkov, medtem ko je bila ustvarjena vrednost prihodkov od financiranja v letu 2006 za 33,8 odstotkov nižja kot v letu 2005. Celotni odhodki so zaradi povišanja vseh treh vrst odhodkov znašali za 13 odstotkov več kot v letu 2005. V podjetju Adecco H.R. so ustvarili za 42,7 odstotkov več prihodkov ter za 43,2 odstotke več odhodkov v primerjavi s prejšnjim letom. V celotnih prihodkih je v letu 2006 nastala strukturna sprememba zaradi večjega povečanja izrednih prihodkov v primerjavi s finančni prihodki, v celotnih odhodkih pa se je delež finančnih in izrednih odhodkov delno prerazporedil k poslovnih odhodkom, ki so v letu 2006 znašali 99,94% celotnih odhodkov.

Tabela 10: Sprememba sestave izkaza poslovnega izida podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v primerjavi z letom 2005 v stalnih cenah, v EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.		
Element / leto	2005	2006	106/05	2005	2005	106/05
Čisti prihodki od prodaje 1	10.658.050	12.102.896	113,6	17.197.335	24.536.526	142,7
Usredinstveni lastni proizvodi in storitve 2	0	0	-	15.569	23.005	147,8
Drugi poslovni prihodki 3	0	121	-	1.980	0	-
Stroški blaga, materiala in storitev 4	792.514	1.024.120	129,2	1.202.168	1.804.569	150,1
Stroški dela 5	9.591.321	10.532.908	109,8	14.813.068	21.136.175	142,7
Odpisi vrednosti 6	51.836	141.533	273,0	70.160	102.141	145,6
Drugi poslovni odhodki 7	25.676	109.589	426,8	190.547	303.280	159,2
POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA <i>8 = 1 + 2 + 3 - 4 - 5 - 6 - 7</i>	196.703	294.867	149,9	938.941	1.213.366	129,2
Finančni prihodki 9	7.725	5.112	66,2	32.631	38.328	117,5
Finančni odhodki 10	6.732	10.687	158,7	22.537	7.945	35,3
FINANČNI IZID IZ POSLOVANJA <i>11 = 9 - 10</i>	993	-5.575	-561,4	10.094	30.383	301,0
Izredni prihodki 12	13.473	15.540	115,3	23.585	41.103	174,3
Izredni odhodki 13	4.418	13.287	300,7	10.432	5.775	55,4
IZREDNI IZID IZ POSLOVANJA <i>14 = 12 - 13</i>	9.055	2.253	24,9	13.153	35.328	268,6
CELOTNI POSLOVNI IZID <i>15 = 8 + 11 + 14</i>	206.751	291.545	141,0	962.188	1.279.077	132,9
Davek iz dobička 16	55.194	105.216	190,6	271.896	381.418	140,3
ČISTI POSLOVNI IZID <i>17 = 15 - 16</i>	151.557	186.329	122,9	690.292	897.659	130,0

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; Lastna izvedba.

V podjetju Manpower je v letu 2006 čisti poslovni izid znašal za 22,9 odstotkov več kot v letu 2005. Ustvarili so namreč več čistih prihodkov od prodaje, kot so znašali stroški dela. To sta tudi bistveni postavki, ki najmočneje vplivata na celotni poslovni izid obeh preučevanih podjetij, kar pojasnjuje njuna osnovna dejavnost. Večja odstopanja lahko opazimo pri stroških odpisov vrednosti, ki so se povišali za 173 odstotkov zaradi nastalih prevrednotovalnih poslovnih odhodkov pri obratnih sredstvih. Na celotni izid v letu 2006 sta negativno vplivala finančni in izredni izid. Družba je v letu 2006 zabeležila povečanje kratkoročnih obveznosti do bank. Posledično pa so se zvišali tudi finančni odhodki, in sicer za 58,7 odstotkov. Povečali so se tudi izredni odhodki in sicer za 200,7 odstotkov; predvsem zaradi povečanja davčno nepriznanih odhodkov. Podjetje Adecco H.R. je v letu 2006 ustvarilo za 29,2 odstotkov več čistega poslovnega izida kot v letu 2005. Poleg rasti čistih prihodkov od prodaje, sta na celotni poslovni izid pozitivno vplivala tako finančni kot izredni izid poslovanja. Povečali so se finančni prihodki, ki sestavljajo predvsem prihodke od obresti od danih depozitov, in izredni prihodki, ki vključujejo predvsem izterjane odpisane terjatve, prejete odškodnine in subvencije.

4.3 ANALIZA S KAZALNIKI

Analiza računovodskih izkazov poslovanja podjetja razpolaga z zelo velikim številom možnih finančnih kazalnikov in razlag njihove vsebine. V nadaljevanju bom predstavila izbrane kazalnike iz različnih sklopov, kot so leta 2006 opredeljeni v SRS ter jih primerjala med preučevanima podjetjema in celotno dejavnostjo v obdobju od leta 2005 do leta 2006. Tako bom lahko ponazorila namen analize - pridobljeno sliko o finančnem stanju podjetij Mapower in Adecco H.R. ter oceno o trendu njunega finančnega poslovanja.

Izbrane kazalnike obračanja in kazalnike dobičkonosnosti bom izračunala samo za leto 2006, saj bi za povprečno stanje postavk v bilanci stanja za leto 2005 potrebovala podatke iz izkazov za leto 2004, le ti pa zaradi pripojitve podjetja Manpower k podjetju Apel servis ne bi odražali realnega stanja. Zato primerljivost podatkov ne bi bila smiselna.

4.3.1 Kazalniki stanja financiranja (vlaganja)

Analiza kazalnikov financiranja prikazuje način financiranja podjetja, pri čemer nas zanima delež kapitala in dolgov v strukturi vseh virov financiranja. Ti kazalniki so pomembni pri dolgoročnih odločitvah o politiki financiranja podjetja, za zunanje uporabnike pa služijo kot kazalci tveganosti glede vračil glavnice in obresti (Hočevvar, 2002, str. 390). Če podjetje izkazuje preveč dolgov, tvega nesolventnost, finančno stisko in možen stečaj, če je dolgov premalo, pa rast verjetno ne bi bila tako velika, saj podjetje ne bi izkoristilo prednosti vseh dobičkonosnih priložnosti, ki se ponujajo v njegovi panogi.

a. Stopnja lastniškosti financiranja

Stopnja lastniškosti financiranja kaže delež kapitala v celotnih obveznostih do virov sredstev. Večji delež kapitala pomeni manjše finančno tveganje za upnike in s tem manjšo zahtevano dobičkonosnost. Previsoka vrednost kazalnika pa lahko pomeni neracionalno financiranje z dražjimi viri sredstev.

Tabela 11: Kazalnik stopnje lastniškosti financiranja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Kapital	803	967	120,5	1.551	2.406	155,2	12.660	14.865	117,4
Obveznosti do virov sredstev	2.441	3.112	127,5	4.045	5.811	143,7	42.736	48.453	113,4
Stopnja lastniškosti financiranja	32,90%	31,09%	94,5	38,34%	41,41%	108	29,62%	30,68%	103,6

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Splošno priporočilo je, da naj bi podjetje imelo vsaj polovico sredstev financiranih s kapitalom, torej naj bi stopnja znašala vsaj 50 odstotkov. Te vrednosti ne dosega nobeno preučevano podjetje, je pa v obeh višja od stopnje v celotni dejavnosti. Največji delež

sredstev, financiran s kapitalom, je imelo podjetje Adecco; v proučevanem letu je znašal 41,41 odstotkov. V primerjavi s preteklim letom se je stopnja povišala, kar lahko pripisujemo povečanju kapitala, zaradi naraščanja dobička v celotnem kapitalu dobička. Podjetje Manpower je nekoliko bolj odvisno od posojilodajalcev, saj ima nižjo stopnjo lastniškosti financiranja, ki je znašala 31,09 odstotkov in se je v primerjavi s preteklim letom znižala. To pa ni nujno negativno, saj nekoliko nižja stopnja, ki znaša 31,09 odstotkov, še vedno presega povprečno stopnjo v celotni dejavnosti in zato ne pomeni bistveno povečanega finančnega tveganja za upnike. Omogoča pa bolj racionalno financiranje sredstev. V kolikor podjetje nima prostega denarja, ima pa dobro poslovno priložnost, bodo lastniki veliko na boljšem ob izposoji in investiranju, vendar le, če bo povračilo preseglo stroške izposoje.

b. Stopnja dolgoročnosti financiranja

Stopnja dolgoročnosti financiranja prikazuje delež dolgoročnih virov sredstev v pasivi bilance. Višina tega kazalnika je zelo odvisna od deleža stalnih sredstev, saj obstaja pravilo, da naj bi podjetje financiralo stalna in del gibljivih sredstev z dolgoročnimi viri.

Tabela 12: Kazalnik stopnje dolgoročnosti financiranja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Kapital + dogoročni dolg + dolgoročne PČR + rezervacije	803	989	123,2	1.551	2.406	155,2	15.502	18.218	117,5
Obveznosti do virov sredstev	2.441	3.112	127,5	4.045	5.811	143,7	42.736	48.453	113,4
Stopnja dolgoročnosti financiranja	32,90%	31,78%	96,6	38,34%	41,41%	108	36,27%	37,60%	103,7

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Delež trajnih virov financiranja se je v podjetju Manpower v letu 2006 zmanjšal in je znašal 31,78 odstotkov. Najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja, ki je znašala 41,41 odstotkov in je nekoliko presegla povprečno stopnjo celotne dejavnosti, je imelo podjetje Adecco. Kazalnik v podjetju Adecco je identičen kazalniku stopnje lastniškosti financiranja, saj se v proučevanem obdobju ni dolgoročno zadolževalo in konec leta ni beležilo ostalih dolgoročnih virov. Tudi v podjetju Manpower se vrednost kazalnika zaradi nizkega deleža dolgoročnih virov poleg kapitala ni bistveno spremenila v primerjavi s kazalnikom lastniškosti financiranja. Drugačno stanje je v celotni dejavnosti. Kazalnik dolgoročnosti je namreč višji kot kazalnik lastniškosti financiranja, kar kaže, da imajo ostala podjetja v panogi več dolgoročnih dolgov.

c. Stopnja osnovnosti kapitala

Stopnja osnovnosti kapitala kaže delež osnovnega kapitala v celotnem kapitalu. Stanje osnovnega kapitala je le del kapitala, ki obsega tudi kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti dobiček ali izgubo in prevrednotovalni popravek kapitala.

Tabela 13: Kazalnik stopnje osnovnosti kapitala podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Osnovni kapital	38	30	78,8	390	380	97,3	2.417	1.942	80,3
Kapital	803	967	120,5	1.551	2.406	155,2	12.660	14.865	117,4
Stopnja osnovnosti kapitala	4,70%	3,07%	65,4	25,18%	15,78%	62,7	19,10%	13,06%	68,4

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

V vseh primerih je opazen trend padanja deleža osnovnega kapitala v celotnem kapitalu. V podjetjih Manpower in Adecco je v letu 2006 stopnja nižja zaradi višanja dobička, medtem ko se je osnovni kapital v obeh podjetjih nekoliko znižal. Enako gibanje postavk je bilo tudi v celotni dejavnosti. Najnižji delež osnovnega kapitala je imelo podjetje Manpower. Znašal je 3,07 odstotke, saj delež čistega dobička obdobja in prenesenega čistega dobiček znašata več kot 95 odstotkov celotnega kapitala.

d. Koeficient dolgovno – kapitalskega razmerja

Kazalnik koeficienta dolgovno – kapitalskega razmerja prikazuje, koliko evrov dolgov odpade na evro kapitala. V dolgovih so zajete kratkoročne in dolgoročne poslovne ter finančne obveznosti. S povečanjem tega kazalnika ali drugače rečeno finančnega vzvoda, lastniki obdržijo večji nadzor nad podjetjem.

Tabela 14: Kazalnik koeficienta dolgovno – kapitalskega razmerja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Dolgovi	1.618	2.115	130,7	2.394	3.178	132,7	28.753	31.736	110,4
Kapital	803	967	120,5	1.551	2.406	155,2	12.660	14.865	117,4
Koeficient dolgovno – kapitalskega razmerja	2,01	2,19	108,5	1,54	1,32	85,5	2,27	2,13	94

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

V podjetju Adecco se je v letu 2006 zadolženost zmanjšala. Na denarno enoto kapitala je imelo za 22 denarnih enot dolgov manj kot v letu 2005, medtem ko se je delež dolgov v podjetju Manpower v primerjavi s preteklim letom zvišal za 18 denarnih enot dolgov na enoto kapitala. Njegova vrednost je bila višja kot v celotni dejavnosti, kar pomeni, da so večji del tveganja pri poslovanju nosili posojilodajalci.

4.3.2 Kazalniki stanja investiranja (naložbenja)

S kazalniki stanja investiranja presojamo strukturo sredstev v podjetju in jih je smiselno primerjati le za podjetja v isti panogi, saj se lahko vrednosti kazalcev po posameznih panogah

precej razlikujejo (Hočevnar et al., 2002, str. 393). Kazalniki dajejo pomembne informacije za vodstvo podjetja, ki odloča o prihodnih investicijah in analizira pretekle.

a. Stopnja osnovnosti investiranja

S stopnjo osnovnosti investiranja analiziramo delež osnovnih sredstev v celotnih sredstvih. V nasprotju s tehnološko intenzivnimi panogami, je v delovno intenzivnih podjetjih ta stopnja nekoliko nižja, kar je tudi razvidno iz spodnje tabele. Njeno zmanjšanje lahko pomeni, da se je poslovanje podjetja povečalo, oziroma da so se zvišala obratna sredstva.

Tabela 15: Kazalnik stopnje osnovnosti investiranja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 100 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Osnovna sredstva	208	232	111,5	87	117	135,2	9.348	9.400	100,6
Sredstva	2.441	3.112	127,5	4.045	5.811	143,7	42.736	48.453	113,4
Stopnja osnovnosti investiranja	8,53%	7,46%	87,5	2,14%	2,02%	94,1	21,87%	19,40%	88,7

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

V podjetju Manpower je bil delež osnovnih sredstev v celotnih sredstvih konec leta 2006 nižji kot prejšnje leto. Vzrok je bilo povečanje stanja poslovnih terjatev zaradi večjega obsega poslovanja in s tem povečanje celotnih sredstev. Najnižji delež osnovnih sredstev je imelo podjetje Adecco, ki je z 2,02 odstotkoma močno odstopal od povprečja panoge in se v primerjavi z letom 2005 ni bistveno spremenil. To pomeni hitrejši obračanje in s tem večjo sposobnost podjetja za hitro prilagajanje spremenjenim okoliščinam. V celotni dejavnosti je bila stopnja precej visoka. Znašala je 19,40 odstotkov, kar pomeni, da ostala podjetja v dejavnosti niso usmerjena izključno v kadrovske funkcije.

4.3.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja

S kazalniki vodoravnega finančnega ustroja primerjamo podatke na aktivni in pasivni strani bilance. Imenujemo jih tudi kazalniki plačilne sposobnosti in so zelo pomemben vir podatkov za posojilodajalce, ki pri odobritvi posojila upoštevajo vrednost določenih kazalcev za več zaporednih obdobj ali zahtevajo, da podjetje ne sme preseči kritične meje njihove vrednosti. Pri teh kazalnikih se pojavljajo določene pomanjkljivosti, ki zasenčijo njihovo uporabnost. Z izračunanimi podatki bi želeli določiti, kakšna bo plačilna spodobnost v prihodnosti. Primerjalni podatki pa se nanašajo na preteklo obdobje. Težava je tudi v tem, ker postavke, ki jih primerjamo, izražajo stanje na določen dan v letu, med letom pa je lahko gibanje bistveno drugačno. Svojo plačilno sposobnost lahko namreč podjetje hitro reši s prodajo sredstev (Slapničar, 2006, str. 11).

a. Koefficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev

Kazalnik kapitalske pokritosti osnovnih sredstev kaže razmerje med celotnim kapitalom ter osnovnimi sredstvi in prikazuje lastniško financiranje osnovnih sredstev. Če je vrednost kazalnika ena, pomeni, da so osnovna sredstva v celoti financirana s kapitalom.

Tabela 16: Kazalnik koefficienta kapitalske pokritosti osnovnih sredstev podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Kapital	803	967	120,5	1.551	2.406	155,2	12.660	14.865	117,4
Osnovna sredstva	208	232	111,5	87	117	135,2	9.348	9.400	100,6
Koefficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	3,86	4,17	108	17,90	20,55	114,8	1,35	1,58	116,8

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Obe proučevani družbi sta imeli kazalnik višji od ena, kar pomeni, da sta tudi del obratnih sredstev in finančnih naložb financirali s kapitalom, kar še povečuje varnost upnikov. Podjetje Adecco ima še posebno visok kazalnik, ki znaša 20,55, kar pojasnjuje zelo nizek delež osnovnih sredstev v celotnih sredstvih. Pokritost osnovnih sredstev s kapitalom je bila v obeh podjetjih višja v primerjavi s celotno dejavnostjo, ki je v letu 2006 znašala 1,58. V vseh treh primerih se je v primerjavi z letom 2005 povišala, kar lahko razložimo s povišanjem kapitala zaradi povečanega dobička, medtem ko se stanje sredstev v podjetju in dejavnosti ni bistveno spremenilo.

b. Koefficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti

Koefficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti se velikokrat napačno interpretira kot kazalnik likvidnosti. Kazalnik namreč ne označuje plačilne sposobnosti podjetja, pač pa prikazuje le razmerje med likvidnimi sredstvi v določenem trenutku in kratkoročnimi obveznostmi, ki zapadejo v obdobju do enega leta. Že v naslednjem trenutku pa se lahko pojavi knjigovodsko še neevidentirana obveznost, ki bo poravnana z likvidnimi sredstvi, ki se bodo v tistem trenutku zmanjšala (Turk et al., 2004, str. 663). Pri kazalniku moramo biti pozorni na določen negativni trend, ki ga nakazuje stalno zmanjševanje koefficienta, kar lahko privede do zaprtja računa.

Tabela 17: Kazalnik koeficienta neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Likvidna sredstva	490	832	169,9	151	2.056	1.361,3	2.485	4.891	196,8
Kratkoročne obveznosti	1.618	2.115	130,7	2.394	3.178	132,7	26.117	29.232	111,9
Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti	0,30	0,39	130,0	0,06	0,65	1025,6	0,10	0,17	175,8

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Najvišjo vrednost kazalnika ima podjetje Adecco, ki znaša 0,65. Na podlagi tega lahko trdimo le, da je imelo podjetje na dan 31.12.2006 večjo likvidno sposobnost kot podjetje Manpower, kar pa pojasnjujejo v kratkem načrtovani višji izdatki podjetja Adecco zaradi vlaganja sredstev v nove programske rešitve. Obe podjetji sta imeli na zadnji dan v letu 2006 večjo pokritost kratkoročnih obveznosti z likvidnimi sredstvi kot v celotni dejavnosti.

c. Koeficient kratkoročnega terjatveno – obveznostnega razmerja

Koeficient kratkoročnega terjatveno – obveznostnega razmerja prikazuje, v kolikšni meri lahko podjetje na podlagi nastalih kratkoročnih terjatev poravnata kratkoročne obveznosti. Tudi pri tem kazalniku obstajajo pasti pri njegovi razlagi, saj se lahko roki zapadlosti terjatev razlikujejo od rokov zapadlosti obveznosti.

Tabela 18: Kazalnik koeficienta kratkoročnega terjatveno – obveznostnega razmerja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Kratkoročne terjatve	1.719	2.044	118,9	3.110	3.626	116,6	16.984	22.157	130,5
Kratkoročne obveznosti	1.618	2.115	130,7	2.394	3.178	132,7	26.117	29.232	111,9
Koeficient kratkoročnega terjatveno – obveznostnega razmerja	1,06	0,97	91,0	1,30	1,14	87,9	0,65	0,76	116,6

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

V podjetju Adecco je vrednost kazalnika na zadnji dan v letu 2006 večja od ena, vendar pa brez primerjave rokov dospelosti ne moremo trditi, da je plačilna sposobnost podjetja zagotovljena. Kazalnik v celotni dejavnosti je bil najnižji in je znašal le 0,76, medtem ko se je njegova vrednost v podjetju Manpower konec obeh obdobj gibala okoli 1. Če upoštevamo bilančno pravilo, ki pravi, da morajo biti kratkoročna sredstva usklajena s kratkoročnimi obveznostmi, lahko povzamem, da sta na podlagi izračunanih kazalnikov obe družbi dovolj likvidni.

4.3.4 Kazalniki obračanja

Pri kazalnikih obračanja nas zanima hitrost obračanja posameznih sredstev, s katerimi se odraža sposobnost posloводства za učinkovito poslovanje s sredstvi. Pomembni so tudi za posojilodajalce, saj je drago financiranje odvisno od vezanosti sredstev in s tem od hitrosti njihovega obračanja. Ker pri izračunu primerjamo dinamične podatke s statičnimi, je potrebno v imenovalcu upoštevati povprečno stanje posameznih sredstev v celotnem letu.

a. Koeficient obračanja obratnih sredstev

Koeficient obračanja obratnih sredstev nam pove, kolikokrat se v enem letu podjetju povrnejo obratna sredstva. Večja vrednost kazalnika pomeni hitrejšo obračanje obratnih sredstev in s tem hitrejšo prehajanje v likvidnejša sredstva. V števcu upoštevamo poslovne odhodke, zmanjšane za amortizacijo, v imenovalcu pa povprečno stanje obratnih sredstev v istem letu, kot so nastali prihodki.

Tabela 19: Kazalnik koeficienta obračanja obratnih sredstev podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER	ADECCO H.R.	DEJAVNOST
Postavka / leto	2006	2006	2006
Poslovni odhodki - amortizacija	11.769	23.305	101.903
Povprečno stanje obratnih sredstev	2.556	4.483	23.965
Koeficient obračanja obratnih sredstev	4,60	5,20	4,25
Trajanje obrata v dnevih	79	70	86

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

V letu 2006 so se obratna sredstva najhitreje obračala v podjetju Adecco, in sicer so se v prvotno obliko povrnila več kot petkrat v letu oziroma v 70 dneh. To pomeni, da je podjetje najbolj učinkovito upravljalo z obratnimi sredstvi, saj je potrebovalo manj vezanih sredstev in s tem manj dražjega financiranja. V podjetju Manpower je bil kazalnik nekoliko nižji, obratna sredstva so se namreč povrnila v 79 dneh. Iz izračunanih kazalnikov lahko sklepam, da sta obe družbi kakovostno upravljali s svojimi obratnimi sredstvi, saj sta hitreje obračali sredstva kot v celotni dejavnosti, kjer so bila sredstva v povprečju vezana slabe tri mesece.

b. Koeficient obračanja terjatev do kupcev

Koeficient obračanja terjatev do kupcev pove, kolikokrat letno se obrnejo terjatve do kupcev. Razlaga kazalnika bi imela manjšo izrazno moč, če bi podjetje v večji meri poslovalo z gotovino. V tem primeru obe preučevani družbi večinoma poslujeta kreditno, zato je smiselno primerjati njune podatke.

Tabela 20: Kazalnik koeficienta obračanja terjatev do kupcev podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER	ADECCO H.R.	DEJAVNOST
Postavka / leto	2006	2006	2006
Poslovni prihodki	12.103	24.560	107.140
Povprečno stanje terjatev do kupcev	1.710	3.206	19.699
Koeficient obračanja terjatev do kupcev	7,08	7,66	5,44
Trajanje obrata v dnevih	52	48	67

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Denar je bil v povprečju najkrajši čas vezan v podjetju Adecco, in sicer 48 dni, v podjetju Manpower 52 dni, v celotni dejavnosti pa v povprečju 67 dni. Nižji koeficient lahko pomeni, da ima podjetje slabe terjatve, ki jih niso odpisali, probleme pri izterjavi dolga ali pa le vodi prodajno politiko s podaljševanjem rokov plačil kupcem. Obe družbi imata v primerjavi z celotno dejavnostjo precej hitrejši čas obračanja terjatev, zato predvidevam, da ju konkurenca še ni prisilila v tovrstno politiko.

4.3.5 Kazalniki gospodarnosti

Kazalniki gospodarnosti odražajo učinkovitost ali uspešnost poslovanja podjetja oziroma prikazujejo razmerje med vrstami prihodkov in odhodkov. V kolikor je kazalnik večji od ena, pomeni, da so prihodki večji od odhodkov in podjetje posluje gospodarno (Hočevar et al., 2002, str. 402). Pri tolmačenju teh kazalnikov je potrebno razlikovati med učinkovitostjo in uspešnostjo. Če podjetje dela stvari prav, pomeni da je učinkovito, če pa dela prave stvari, odraža to njegovo uspešnost. Spodaj izračunani kazalniki so izraženi vrednostno, zato bodo pokazali, katero podjetje je v proučevanem obdobju poslovalo bolj uspešno.

a. Koeficient gospodarnosti poslovanja

Koeficient gospodarnosti poslovanja kaže uspešnost poslovanja iz dejavnosti podjetja, saj so izločeni finančni in izredni prihodki ter odhodki, ob upoštevanju, da izkazuje čisti dobiček. Smiselna je tudi primerjava v času, saj povečanje kazalnika pomeni, da je podjetje z enakimi odhodki ustvarilo več prihodkov ali z nižjimi odhodki enako prihodkov kot v preteklem obdobju.

Tabela 21: Kazalnik koeficienta gospodarnosti poslovanja podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Poslovni prihodki	10.658	12.103	113,6	17.215	24.560	142,7	73.778	107.140	145,2
Poslovni odhodki	10.461	11.808	112,9	16.276	23.346	143,4	71.461	102.609	143,6
Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,02	1,02	100,6	1,06	1,05	99,5	1,03	1,04	101,1

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Koeficient gospodarnosti poslovanja je bil v obeh podjetjih večji od 1, kar pomeni, da sta tako podjetje Manpower kot Adecco ustvarila več prihodkov kot odhodkov. V letu 2006 je uspešnejše poslovalo podjetje Adecco, vendar pa so se, v primerjavi s predhodnim letom, prihodki povečali za manj kakor odhodki. Podjetje Manpower je v obeh obdobjih poslovalo enako uspešno, vendar ni doseglo višine koeficienta v celotni dejavnosti, ki je v letu 2006 v povprečju na 100 evrov odhodkov iz poslovanja ustvarilo 104 evre prihodkov od poslovanja.

b. Koeficient celotne gospodarnosti

Koeficient gospodarnosti poslovanja je smiselno primerjati s koeficientom celotne gospodarnosti, ki odraža razmerje med celotnimi prihodki in odhodki. Tako lahko ugotovimo vpliv financiranja na gospodarnost podjetja. Razlika med prihodki in odhodki je celotni poslovni izid, zato kazalnik kaže tudi na gospodarsko intenzivnost dobička ali izgube.

Tabela 22: Kazalnik koeficienta celotne gospodarnosti podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Prihodki	10.679	12.124	113,5	17.271	24.639	142,7	74.568	108.458	145,4
Odhodki	10.472	11.832	113,0	16.309	23.360	143,2	73.151	103.621	141,7
Koeficient celotne gospodarnosti	1,02	1,02	100,5	1,06	1,05	99,6	1,02	1,05	102,7

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Obe podjetji imata zelo visok delež poslovnih prihodkov oziroma odhodkov v celotnih prihodkih oziroma odhodkih, zato je koeficient celotne gospodarnosti v preučevanem obdobju enak koeficientu gospodarnosti poslovanja. Iz tega sledi, da finančni in izredni odhodki niso bistveno vplivali na njun končni poslovni izid. Izračunan kazalnik v celotni dejavnosti je za leto 2006 znašal 1,05, enako kot za podjetje Adecco, v podjetju Manpower pa je bila njegova velikost 1,02, kar nam pove, da je podjetje Manpower manj uspešno poslovalo kot podjetje Adecco, ki je sicer doseglo povprečje celotne dejavnosti.

c. Stopnja delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov

Kazalnik stopnje delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov prikazuje pomembnost neposrednih in splošnih plač ter z njimi povezanih dajatev. Izračunava se kot razmerje med stroški dela in poslovnimi prihodki. Intenzivnost kazalnika je odvisna od dveh vplivov, od števila zaposlenih in od povprečne plače posameznega zaposlenega.

Tabela 23: Kazalnik stopnje delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Stroški dela	9.591	10.533	109,8	14.813	21.136	142,7	45.775	63.917	139,6
Poslovni prihodki	10.658	12.103	113,6	17.215	24.560	142,7	73.778	107.140	145,2
Stopnja delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov	89,99%	87,03%	96,7	86,05%	86,06%	100,0	62,04%	59,66%	96,2

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Izračunani kazalniki jasno prikazujejo visoko kadrovske intenzivnosti obeh podjetij, ki je višja kot v celotni dejavnosti. Stopnji presegata 80 odstotkov, kar je pričakovano, saj so večino poslovnih prihodkov ustvarili iz prodanih storitev zaposlovanja in posredovanja delavcev, zato na podlagi izračunov ne moremo trditi, da bi zaradi visoke stopnje kazalnika, katero izmed podjetij zaposlovalo preveč delovne sile ali da bi bil strošek dela na zaposlenega previsok.

d. Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov

Kazalnik stopnje čiste dobičkovnosti prihodkov je zelo pogosto uporabljen pri računovodskih analizah, saj njegovo zmanjšanje pomeni pomembno opozorilo za poslovodstvo, da mora skrbneje bedeti nad stroški. Kazalnik prikazuje delež celotnega dobička po odbitih davkih v celotnih prihodkih. V primeru izgube je kazalnik negativen.

Tabela 24: Kazalnik stopnje čiste dobičkovnosti prihodkov podjetij Manpower in Adecco H.R. v letih 2006 in 2005 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER			ADECCO H.R.			DEJAVNOST		
Postavka / leto	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05	2005	2006	106/05
Čisti poslovni izid	152	186	122,9	690	898	130,0	733	3.328	454,2
Prihodki	10.679	12.124	113,5	17.271	24.639	142,7	74.568	108.458	145,4
Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov	1,42%	1,54%	108,3	4,00%	3,64%	91,2	0,98%	3,07%	312,3

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Najvišjo vrednost kazalnika v letu 2006 ima podjetje Adecco. Čisti dobiček je znašal 3,64 odstotkov celotnih prihodkov. Podjetje je bilo uspešnejše od celotne dejavnosti, ki je v povprečju dosegla čisti dobiček. Znašal je 3,07 odstotkov celotnih prihodkov. V podjetju

Manpower pa so ustvarili dobiček v deležu 1,54 odstotkov celotnih prihodkov. Na podlagi izračunov lahko ugotavljam, da sta obe družbi poslovali z dobičkom. Podjetje Adecco je v letu 2006 poslovalo uspešneje, vendar se je v primerjavi s predhodnim obdobjem poslovanje poslabšalo, saj je bil delež čistega dobička v prihodkih za 0,36 odstotne točke manjši kot v letu 2005, ker je relativna rast odhodkov iz poslovanja presegla relativno rast poslovnih prihodkov. Podjetje Manpower pa je svoj delež za 0,12 odstotne točke zvišalo, kar pomeni, da je izboljšalo poslovanje v primerjavi s prejšnjim letom. V celotni dejavnosti je bil deleža čistega dobička v prihodkih za 2,09 odstotne točke večji ko v letu 2005. Razlaga se skriva v vedno večji konkurenčnosti tovrstne dejavnosti, ki vodilna podjetja prisili vlagati v izboljšanje kakovosti storitev in pogojev za obstoječe kupce, da bi jih obdržali, kar pa, posledično, zaradi hitrejše rasti odhodkov upočasnjuje rast deleža dobička v celotnih prihodkih podjetja v primerjavi s celotno panogo.

4.3.6 Kazalniki dobičkonosnosti

Dobičkonosnost ali drugače donosnost ali rentabilnost je najpomembnejši kazalnik uspešnosti delovanja podjetja, ki pojasnjuje, kaj je bilo doseženo z določenim vložkom, v nasprotju z gospodarnostjo, ki izraža dosežke z določenim potroškom. Ti kazalniki so največkrat izpostavljeni, saj je dobiček kazalec, ki podjetju omogoča ekspanzijo in je nujno potreben za dogoročni obstoj podjetja. Ker pa njegove absolutne vrednosti ne moremo primerjati med podjetji, ga je potrebno izraziti relativno glede na druge postavke, da dobimo realno sliko poslovanja podjetja. Tako kot pri kazalnikih obračanja je tudi pri izračunih kazalnikov dobičkonosnosti potrebno upoštevati povprečno stanje statičnih podatkov.

a. Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala

Čista dobičkonosnost kapitala je za lastnike eden najpomembnejših in najpogostejše uporabljenih kazalnikov, saj pojasnjuje, kako uspešno je poslovodstvo pri upravljanju z lastnikovim premoženjem ali koliko denarnih enot je ustvarila ena denarna enota kapitala. Če delež primerjamo z obrestnimi merami dolgoročnih vezav pri banki ali z obresetnimi merami državnih vrednostnih papirjev, lahko ugotovimo, ali je bila naložba uspešna (Hočevar et al., 2002, str. 404). Cilj lastnika podjetja je dosežen, če poslovodstvo uspe zagotoviti zahtevano čisto donosnost, ki je prilagojena za tveganje. Dobičkonosnost kapitala je sestavljena iz treh komponent, razmerja med čistim dobičkom in prihodki, razmerja med prihodki in sredstvi ter razmerja med sredstvi in kapitalom, kar pomeni, da lahko podjetja dosegajo podobno donosnost kapitala na različne načine (Slapničar, 2006, str. 5), le - ta bo višja, če bo višja dobičkovnost prihodkov, hitrejše obračanje celotnih sredstev ali čim manjši delež kapitala v financiranju.

Tabela 25: Kazalnik koeficienta čiste dobičkonosnosti kapitala podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR.

Podjetje	MANPOWER	ADECCO H.R.	DEJAVNOST
Postavka / leto	2006	2006	2006
Čisti poslovni izid	186	898	3.328
Povprečni kapital	885	1.978	13.762
Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala	0,21	0,45	0,24

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

V letu 2006 je imelo najvišjo dobičkonosnost kapitala podjetje Adecco, ki je ustvarilo 45 denarnih enot čistega dobička na 100 denarnih enot kapitala, v podjetju Manpower pa je delež znašal 21 odstotkov, kar je za 3 odstotne točke manj od deleža v celotni dejavnosti. Če izračunane koeficiente razčlenim, pridem do ugotovitve, da je podjetje Adecco doseglo najvišjo stopnjo predvsem zaradi učinkovitejšega upravljanja s celotnimi sredstvi in nekoliko manj agresivne politike financiranja kot v podjetju Manpower. V podjetju Manpower so se sredstva obračala nekoliko počasneje kot v podjetju Adecco, imeli pa so višji delež dolga v strukturi financiranja, kar pozitivno vpliva na dobičkonosnost, a hkrati pomeni večje tveganje. Višjo dobičkonosnost kapitala je najbolje dosegati z višjo dobičkonosnostjo prihodkov, ki je bila prav tako višja v podjetju Adecco. V celotni dejavnosti so podjetja v povprečju dosegala višjo stopnjo dobičkonosnosti kapitala zaradi agresivnejše finančne politike, saj je bil delež sredstev, ki je financiran s kapitalom, najnižji.

b. Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev

Kazalnik razširjene dobičkonosnosti sredstev nam pove, kako uspešno je bilo posloводство pri upravljanju s sredstvi podjetja. V števcu se uporablja čisti dobiček povečan za dane obresti, ki so finančni odhodki za finančne obveznosti. V imenovalcu pa so povprečna sredstva v obdobju. Na tak način izračunan kazalnik pojasnjuje, kako uspešna je bila uporaba sredstev podjetja; ne glede na to, s kakšnimi stroški so bila pridobljena. Izraža skupek dejavnikov dobičkovnosti prihodkov in obračanja sredstev.

Tabela 26: Kazalnik koeficienta razširjene dobičkonosnosti sredstev podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER	ADECCO H.R.	DEJAVNOST
Postavka / leto	2006	2006	2006
Čisti poslovni izid in dane obresti	197	898	4.108
Povprečna sredstva	2.776	4.928	45.595
Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev	0,07	0,18	0,09

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Pri tem kazalniku je v primerjavi s dobičkonosnostjo kapitala izločen vpliv načina financiranja sredstev, zato je najvišjo dobičkonosnost sredstev pričakovano imelo podjetje Adecco, in sicer 18 odstotkov, saj je na visok rezultat vplivalo najhitrejše obračanje celotnih sredstev in največja dobičkovnost prihodkov. Podjetje Mapower je doseglo nekoliko nižjo

dobičkonosnost sredstev kot celotna dejavnost. Delež je znašal 7 odstotkov dobička v povprečnih sredstvih. Na podlagi izračunanih kazalnikov lahko podam ugorovitev, da je bilo v letu 2006 podjetje Adecco bolj donosno od podjetja Manpower.

c. *Koeficient čiste dobičkonosnosti osnovnega kapitala*

Kazalnik čiste dobičkovnosti osnovnega kapitala izraža razmerje med čistim dobičkom in povprečnim osnovnim kapitalom in poda informacijo, koliko denarnih enot čistega dobička je podjetje ustvarilo na eno denarno enoto osnovnega kapitala.

Tabela 27: Kazalnik koeficienta čiste dobičkonosnosti osnovnega kapitala podjetij Manpower in Adecco H.R. v letu 2006 v stalnih cenah, v 1000 EUR

Podjetje	MANPOWER	ADECCO H.R.	DEJAVNOST
Postavka / leto	2006	2006	2006
Čisti poslovni izid	186	898	3.328
Povprečni osnovni kapital	34	385	2.180
Koeficient čiste dobičkonosnosti osnovnega kapitala	5,52	2,33	1,53

Vir: Letni poročili podjetij Manpower in Adecco H.R. za leto 2006; GVIN finančni podatki za panogo 74.500 za leti 2005 in 2006; Lastna izvedba.

Najvišjo dobičkonosnost osnovnega kapitala je doseglo podjetje Manpower, ki je ustvarilo 552 evrov čistega dobička na 100 evrov osnovnega kapitala, kar pojasnjuje dejstvo, da je bil v letu 2006 povprečni delež osnovnega kapitala v celotnem kapitalu le 3,84 odstotkov, medtem ko je bil delež v podjetju Adecco 9,73 odstotke. Zato je dobičkonosnost osnovnega kapitala pri podjetju Adecco nižja, saj so na 100 evrov osnovnega kapitala ustvarili 233 evrov čistega dobička.

SKLEP

Dejavnost zaposlovanja in posredovanja delovne sile se je v zadnjih nekaj letih opazno razvijala. Na podlagi svetovnih trendov lahko nedvomno to pričakujemo tudi v prihodnosti. Vedno večja konkurenčna privlačnost za številna nova podjetja in morebitne združitve dveh ali več manjših podjetij predstavljajo za vodilni podjetji Adecco in Manpower dodaten izziv, saj bosta morali stremeti k ohranjanju trenutnih prednosti poslovanja ter izboljšanju segmentov, ki to rezervo še dopuščajo. Za podjetji bo ugodna vedno večja fleksibilnost trga, ki bo še naprej omogočala hitro rast. Seveda, če zakonodajna politika na tem področju ne bo preveč rigorozna, saj na drugi strani, fleksibilne oblike dela pomenijo za delavce večjo socialno negotovost v povezavi z delom in družinskim življenjem, a so kljub temu nujne za dolgoročno reševanje razvojnih problemov, izboljšanje konkurenčnosti poslovanja in posledično višanje standarda.

Na podlagi podatkov iz bilance stanja ter izkaza poslovnega izida za poslovni obdobji 2005 in 2006, ki so prilagojeni z inflacijskim faktorjem, sem naredila primerjalno analizo med

podjetjem Manpower in podjetem Adecco H.R. Pri analizi kazalnikov sem dodala izračun za celotno dejavnost. Tako sem lažje določila meje uspešnosti dobrega poslovanja.

Iz analize bilance stanja je razvidno, da v obeh podjetjih prevladujejo gibljiva sredstva z več kot 90 odstotki vseh sredstev. Rast celotnih sredstev konec leta 2006 je bila v primerjavi s preteklim letom višja v podjetju Adecco H.R.. V podjetju Manpower ni opaziti bistvene strukturne spremembe, medtem ko se je v podjetju Adecco H.R. zaradi načrtovanih izdatkov občutno povečal delež denarnih sredstev v celotnih sredstvih in hkrati zmanjšal delež kratkoročnih poslovnih terjatev in kratkoročnih poslovnih naložb. Na strani obveznosti je bil v podjetju Manpower skoraj 68 - odstotni delež sredstev financiran z dolгови, medtem ko je bil v podjetju Adecco nekoliko nižji in je znašal nekaj več kot 54 odstotkov; v primerjavi z letom 2005 se je še nekoliko zmanjšal.

Na osnovi analize izkaza poslovnega izida sem ugotovila, da so v obeh družbah prihodki iz poslovanja znašali več kot 99 odstotkov vseh prihodkov. Največji delež odhodkov so znašali stroški dela, kar pojasnjuje glavna dejavnost obeh podjetij. Obe podjetji sta v letu 2006 ustvarili dobiček in tako uspešno zaključili poslovno leto. V podjetju Manpower je bil čisti poslovni izid za slabih 23 odstotkov višji kot v prejšnjem letu, vrednost prodanih storitev pa se je povišala za 13,6 odstotkov. V podjetju Adecco pa so v letu 2006 ustvarili 30 odstotkov več čistega dobička kot leto prej in povečali prodajo za 42,7 odstotkov.

Kazalniki stanja financiranja so v primerjavi s celotno dejavnostjo ugodni za obe podjetji. Za zunanje uporabnike je podjetje Adecco nekoliko manj tvegano, saj pokriva večji delež celotnih sredstev s kapitalom kot podjetje Manpower, pri katerem je večja verjetnost, da je bolj racionalno financiralo svoja sredstva. Za točno izkazovanje učinkovitosti financiranja, bi bila potrebna obsežnejša analiza, ki bi vključevala podatke o obrestnih merah za posamezne vire financiranja.

Obe podjetji sta delovno intenzivni, kar je razvidno tudi iz izračunanih kazalnikov stanja investiranja. Njun delež osnovnih sredstev je namreč občutno nižji, kot pri tehnološko intenzivnih podjetjih.

Z izračunanimi kazalniki vodoravnega finančnega ustroja je mogoče ugotoviti, da je imelo zadnji dan proučevanega leta podjetje Adecco večjo likvidno sposobnost ter večjo pokritost kratkoročnih obveznosti s kratkoročnimi terjatvami kot podjetje Manpower, vendar pa ti kazalniki niso najboljše orodje za ugotavljanje plačilne sposobnosti podjetja, saj je stanje posameznih vrst sredstev zelo spremenljivo in se lahko že v naslednjem trenutku slika popolnoma obrne. Tudi v tem primeru se razlaga za boljši rezultat pri podjetju Adecco skriva v povečanem stanju denarnih sredstev zaradi pričakovanih večjih izdatkov.

Podjetje Adecco je v proučevanem obdobju bolje upravljalo s svojimi sredstvi, saj so bila obratna sredstva in terjatve do kupcev vezana krajši čas kot pri podjetju Manpower. Vendar

pa lahko trdimo, da je tudi podjetje Manpower učinkovito poslovalo, saj je hitreje obračalo sredstva kot v povprečju podjetja v celotni dejavnosti. Če bi v podjetju Manpower želeli skrajšati čas vezave terjatev do kupcev in se s tem približati podjetju Adecco, bi morali bodisi izostriti politiko izterjave že zapadlih terjatev ali skrajšati roke plačil. Sama bi predlagala prvi način, saj bo pričakovano povečanje konkurence sililo obstoječa podjetja v panogi k izboljšanju tako finančnih kot nefinančnih pogojev za kupce, med katerimi je tudi omogočanje daljšega roka plačevanja.

Z analizo kazalnikov gospodarnosti sem ugotovila, da sta obe družbi poslovali uspešno, nekoliko boljše rezultate je doseglo podjetje Adecco, ki je ustvarilo relativno več prihodkov v primerjavi z odhodki kot podjetje Manpower. Imelo je tudi večji delež dobička v celotnih prihodkih.

Rezultati kazalnikov dobičkonosnosti kažejo, da je bilo v letu 2006 podjetje Adecco bolj donosno od podjetja Manpower, doseglo je namreč precej višjo dobičkonosnost kapitala in sredstev, medtem ko se je v podjetju Manpower rezultat gibal v povprečju dejavnosti. Razlog za slabšo donosnost podjetja Manpower je predvsem v nižjem deležu čistega dobička v celotnih prihodkih ter manj učinkovitem upravljanju s sredstvi kot v podjetju Adecco. Iz tega sledi, da bi morali v podjetju Manpower strmeti k čim večjemu tržnemu deležu, a hkrati ustvarjati novo nastale prihodke z relativno manj stroški kot do sedaj. Tržni delež bi lahko povečali s širšo ponudbo storitev, večjo fleksibilnostjo do kupcev in predvsem z zagotavljanjem visoke kakovosti storitev. Na strani stroškov pa bi morali s podrobnejšo analizo ugotoviti, kateri stroškovni nosilci ne prinašajo zadovoljivih rezultatov in primerno ukrepati za izboljšanje njihove učinkovitosti, na primer z večjim nadzorom in motivacijo zaposlenih za bolj vestno in gospodarno delo, iskanjem ugodnejših dobaviteljev za zmanjšanje fiksnih stroškov, iskanjem novih programskih rešitev, s katerimi bi večji obseg dela avtomatizirali ter z ostalimi ukrepi, ki bi predvsem na dolgi rok vplivali na relativno zmanjšanje stroškov glede na obseg poslovanja.

Na podlagi analize dejavnosti, temeljnih računovodskih izkazov ter analize posameznih kazalnikov lahko sklepam, da je v poslovnem letu 2006 uspešneje poslovalo podjetje Adecco H.R. in je v proučevanem obdobju še povečalo relativni tržni delež v primerjavi s podjetjem Manpower. Podjetje Manpower je doseglo dobre poslovne rezultate, vendar kljub temu ni popolnoma izkoristilo vseh potencialnih rezerv, ki jih ima na podlagi dobre zasnove poslovanja in ugodnih tržnih razmer v dejavnosti. Poleg budnega spremljanja rezultatov in sprotnega iskanja vzrokov za odstopanja od zastavljenih ciljev, bi bila potrebna reorganizacija podjetja, saj na podlagi proučevanega sklepam, da začetni hitri rasti podjetja ni sorazmerno sledila ekspanzija organizacijske funkcije, kar je zaviralo, da bi podjetje Manpower doseglo rast v takšni meri kot podjetje Adecco H.R..

Napovedi kažejo, da bo imela vedno večji vpliv na uspeh podjetja v tovrstni dejavnosti diverzificiranost kadrov za določena delovna mesta, kjer je večje povpraševanje, predvsem

po kadrih višjega profila ter kadrih, ki težijo k specializaciji za določeno področje. Pričakujemo lahko tudi nadaljevanje trenda nižanja brezposelnosti in večjo stopnjo fluktuacije zaposlenih, predvsem v nižjih dohodkovnih razredih, saj bodo iskalci kadrov vedno bolj informirani s strani agencij ter z medsebojnim izmenjavanjem informacij o potencialnih delovnih mestih. To pomeni, da bo za agencije ključ do uspeha tudi psihološko in intuitivno podkovan kader, ki bo v čim večji meri uspešno povezoval podjetja, ki iščejo kader, z iskalci dela, ki bodo za določeno delovno mesto najbolj primerni. Vodilna podjetja na tem področju v svetu tako dajejo vedno večji pomen celotnemu timu zaposlenih, saj so ravno stalnost in pripadnost ter nenehno izobraževanje in ozaveščanje ključnega pomena za pravi kreativni duh, ki je potreben, da se lahko v podjetju popolnoma osredotočijo na individualne ter celostne potrebe posameznega podjetja in iskalcev dela, kar pa se posledično odraža na izboljšanju finančnih dosežkov.

Za zaključek sem izbrala misel, ki na kratko strne bistveno spoznanje mojega diplomskega dela: ***“Tisti, ki preneha postajati boljši, preneha biti dober.”*** (Oliver Cromwell)

LITERATURA IN VIRI

1. *Analiza poslovanja* (1998). Zapiski predavanj pri predmetu analiza poslovanja.
2. Cibic, D. (2008). *Analiza poslovanja* [gradivo za predavanje]. Ljubljana.
3. Elliott, B. & Elliott, J. (2002). *Financial accounting and reporting*. London: Pearson Education.
4. *Finančni podatki [dejavnosti 74.500]*. Najdeno 25. aprila 2008 spletnem naslovu <http://www.gvin.com/>.
5. Higgins, C. R. (1992). *Analysis for financial management*. Washington: Richard D. Irwin, Inc.
6. Hočevár, M., Igličar, S. & Zaman, M. (2002). *Osnove računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. *Indeksi rasti cen [družbe Adecco H.R. d.o.o.]*. Najdeno 24. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/>.
8. *Indeksi rasti cen [družbe Manpower d.o.o.]*. Najdeno 24. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/>.
9. Kohont, A. (2003). *Zaposlovanje pri zasebnih agencijah*. Najdeno 30. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://dk.fdv.uni-lj.si/db/pdfs/tip20033kohont.pdf>.
10. *Leksikon Cankarjeve založbe* (1988). Ljubljana: Cankarjeva založba.
11. *Letno poročilo družbe Adecco H.R., d.o.o. za leto 2005* (2005). Ljubljana: Adecco H.R. d.o.o.
12. *Letno poročilo družbe Adecco H.R., d.o.o. za leto 2006* (2006). Ljubljana: Adecco H.R. d.o.o.
13. *Letno poročilo družbe Manpower, d.o.o. za leto 2006* (2006). Ljubljana: Manpower d.o.o.
14. Mramor, D. (1993). *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
15. *Osnovni podatki [družbe Adecco H.R., d.o.o.]*. Najdeno 20. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.adecco.si/>.

16. *Osnovni podatki [družbe Adecco SPA]*. Najdeno 20. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.adecco.com/>.
17. *Osnovni podatki [družbe Manpower, d.o.o.]*. Najdeno 20. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.manpower.si/>.
18. *Osnovni podatki [družbe Manpower Inc.]*. Najdeno 20. aprila 2008 na spletnem naslovu <http://www.manpower.com/>.
19. Pučko, D. (1998). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
20. Pučko, D. (2005). *Analiza in načrtovanje poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
21. Slapničar, S. (2006). *Analiza računovodskih izkazov [gradivo za vaje pri finančnem računovodstvu]*. Ljubljana.
22. *Slovenski računovodski standardi 2006 (2007)*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
23. Tekavčič, M. (2008). *Analiza poslovanja [gradivo za predavanje]*. Ljubljana.
24. Tyran, R. M. (1992). *Handbook of Business and Financial Ratios*. New York: Woodhead – Faulkner.
25. Turk, I., Kavčič, S. & Kokotec – Novak, M. (2003): *Poslovodno računovodstvo*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
26. Turk I. et al. (2004). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
27. Walton, P. (2000). *Financial Statement Analysis*. London: Thomson Learning.
28. Zupančič, B. (2005). *Raziskava uporabnosti bilančnih podatkov za poslovno odločanje v Sloveniji [magistrsko delo]*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
29. *Interni podatki* (podatki pridobljeni v podjetju Manpower d.o.o.).

PRILOGE

PRILOGA 1: Bilanca stanja družbe Manpower na dan 31.12.2005 in 31.12.2006 _____	1
PRILOGA 2: Izkaz poslovnega izida družbe Manpower v letih 2005 in 2006 _____	2
PRILOGA 3: Bilanca stanja družbe Adecco H.R. na dan 31.12.2005 in 31.12.2006 _____	3
PRILOGA 4: Izkaz poslovnega izida družbe Adecco H.R. v letih 2005 in 2006 _____	4
PRILOGA 5: Združena bilanca stanja dejavnosti posredovanja in zaposlovanja delovne sile (šifra: 74.500) na dan 31.12.2005 in 31.12.2006 _____	5
PRILOGA 6: Združen izkaz poslovnega izida dejavnosti posredovanja in zaposlovanja delovne sile (šifra: 74.500) v letih 2005 in 2006 _____	6

PRILOGA 1: Bilanca stanja družbe Manpower na dan 31.12.2005 in 31.12.2006

(v EUR)	2006	2005 - stalne cene	2005
SREDSTVA	3.112.093	2.440.827	2.374.345
DOLGOROČNA SREDSTVA	232.136	208.182	202.512
<i>Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve</i>	23.189	45.656	44.412
<i>Dolgoročne premoženjske pravice</i>	22.684	45.656	44.412
<i>Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve</i>	505	0	0
Opredmetena osnovna sredstva	208.947	162.526	158.100
<i>Druge naprave in oprema</i>	208.947	162.526	158.100
KRATKOROČNA SREDSTVA	2.875.538	2.208.634	2.148.477
<i>Kratkoročne finančne naložbe</i>	46	47	46
<i>Kratkoročna posojila</i>	46	47	46
Kratkoročne poslovne terjatve	2.043.615	1.718.897	1.672.079
<i>Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev</i>	1.833.396	1.586.759	1.543.540
<i>Kratkoročne poslovne terjatve do drugih</i>	210.219	132.138	128.539
Denarna sredstva	831.877	489.690	476.352
KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	4.419	24.010	23.356
<i>Zabilančna sredstva</i>	27.241	14.457	14.063
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	3.112.093	2.440.827	2.374.345
KAPITAL	967.439	802.976	781.105
Vpoklicani kapital	29.724	37.741	36.713
<i>Osnovni kapital</i>	29.724	37.741	36.713
Kapitalske rezerve	13.913	7.117	6.923
Rezerve iz dobička	3.672	3.775	3.672
<i>Zakonske rezerve</i>	3.672	3.775	3.672
<i>Rezerve za lastne poslovne deleže</i>	0	148.426	144.383
<i>Lastni deleži</i>	0	-148.426	-144.383
Preneseni čisti poslovni izid	733.801	602.965	586.542
Čisti poslovni izid poslovnega leta	186.329	151.377	147.254
REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	21.616	0	0
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	2.114.538	1.617.869	1.573.802
Kratkoročne finančne obveznosti	581.401	0	0
<i>Kratkoročne finančne obveznosti do bank</i>	250.401	0	0
<i>Druge kratkoročne finančne obveznosti</i>	331.001	0	0
Kratkoročne poslovne obveznosti	1.533.137	1.617.869	1.573.802
<i>Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini</i>	6.001	0	0
<i>Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev</i>	114.868	295.629	287.577
<i>Druge kratkoročne poslovne obveznosti</i>	1.412.268	1.322.239	1.286.225
KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	8.500	19.982	19.437
<i>Zabilančne obveznosti</i>	27.241	14.457	14.063

PRILOGA 2: Izkaz poslovnega izida družbe Manpower v letih 2005 in 2006

(v EUR)	2006	2005 - stalne cene	2005
ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	12.102.896	10.658.050	10.398.097
DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	121	0	0
STROŠKI BLAGA MATERIALA IN STORITEV	1.024.120	792.514	773.185
<i>Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala</i>	78.664	38.645	37.702
<i>Stroški storitev</i>	945.456	753.869	735.482
STROŠKI DELA	10.532.908	9.591.321	9.357.386
<i>Stroški plač</i>	7.297.621	6.739.054	6.574.687
<i>Stroški drugih socialnih zavarovanj</i>	1.186.955	1.090.232	1.063.641
<i>Drugi stroški dela</i>	2.048.331	1.762.034	1.719.058
ODPISI VREDNOSTI	141.533	51.836	50.572
<i>Amortizacija</i>	39.117	32.721	31.923
<i>Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih</i>	102.416	19.115	18.649
DRUGI POSLOVNI ODHODKI	109.589	25.676	25.050
FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	5.112	7.725	7.536
<i>Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih</i>	5.112	7.725	7.536
FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	10.261	329	321
<i>Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti</i>	10.261	329	321
FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI	426	6.403	6.247
<i>Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti</i>	426	6.403	6.247
DRUGI PRIHODKI	15.540	13.473	13.145
DRUGI ODHODKI	13.287	4.418	4.311
DAVEK IZ DOBIČKA	105.216	55.194	53.847
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	186.329	151.556	147.859

PRILOGA 3: Bilanca stanja družbe Adecco H.R. na dan 31.12.2005 in 31.12.2006

(v EUR)	2006	2005 - stalne cene	2005
SREDSTVA	5.810.566	4.044.625	3.934.460
DOLGOROČNA SREDSTVA	121.874	91.402	88.913
<i>Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve</i>	48.756	16.490	16.041
<i>Dolgoročne premoženjske pravice</i>	18.161	16.490	16.041
<i>Predujmi za neopredmetena sredstva</i>	30.596	0	0
Opredmetena osnovna sredstva	68.327	70.138	68.227
<i>Druge naprave in oprema</i>	68.327	62.935	61.221
<i>Opredmetena osnovna sredstva ki se pridobivajo</i>	0	7.203	7.006
Dolgoročne poslovne terjatve	4.791	4.775	4.644
<i>Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev</i>	4.791	4.775	4.644
KRA TKOROČNA SREDSTVA	5.681.881	3.947.144	3.839.634
<i>Kratkoročne finančne naložbe</i>	0	686.363	667.668
<i>Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil</i>	0	686.363	667.668
Kratkoročne poslovne terjatve	3.626.319	3.109.786	3.025.083
<i>Kratkoročne poslovne ter.do družb v skupini</i>	158.701	48.123	46.812
<i>Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev</i>	3.402.788	2.998.732	2.917.055
<i>Kratkoročne poslovne terjatve do drugih</i>	64.831	62.931	61.217
Denarna sredstva	2.055.563	150.996	146.883
KRA TKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	6.810	6.079	5.913
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.810.566	4.044.625	3.934.460
KAPITAL	2.405.976	1.550.550	1.508.317
Vpoklicani kapital	379.736	390.369	379.736
<i>Osnovni kapital</i>	379.736	390.369	379.736
Kapitalske rezerve	10.474	10.767	10.474
Rezerve iz dobička	37.974	39.037	37.974
<i>Zakonske rezerve</i>	37.974	39.037	37.974
Preneseni čisti poslovni izid	1.080.133	418.064	406.677
Čisti poslovni izid poslovnega leta	897.659	692.313	673.456
KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI	3.177.979	2.394.334	2.329.119
Kratkoročne poslovne obveznosti	3.177.979	2.394.334	2.329.119
<i>Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini</i>	590.093	281.666	273.994
<i>Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev</i>	116.487	120.332	117.055
<i>Druge kratkoročne poslovne obveznosti</i>	2.471.399	1.992.336	1.938.070
KRA TKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	226.611	99.741	97.025

PRILOGA 4: Izkaz poslovnega izida družbe Adecco H.R. v letih 2005 in 2006

(v EUR)	2006	2005 - stalne cene	2005
ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	24.536.526	17.197.335	16.777.888
USREDINSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	23.005	15.569	15.189
DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	0	1.980	1.932
STROŠKI BLAGA MATERIALA IN STORITEV	1.804.569	1.202.168	1.172.847
<i>Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala</i>	121.900	13	13
<i>Stroški storitev</i>	1.682.670	1.202.155	1.172.834
STROŠKI DELA	21.136.175	14.813.068	14.451.773
<i>Stroški plač</i>	15.058.797	10.591.953	10.333.613
<i>Stroški pokojninskih zavarovanj</i>	4.144	513	501
<i>Stroški drugih socialnih zavarovanj</i>	2.473.176	1.737.898	1.695.510
<i>Drugi stroški dela</i>	3.600.058	2.482.704	2.422.150
ODPISI VREDNOSTI	102.141	70.160	68.449
<i>Amortizacija</i>	41.358	31.883	31.105
<i>Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih</i>	58.075	0	0
<i>Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih</i>	2.708	38.277	37.344
DRUGI POSLOVNI ODHODKI	303.280	190.547	185.900
FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	38.328	32.631	31.835
<i>Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih</i>	38.328	32.631	31.835
FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	0	0	0
<i>Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti</i>	0	0	0
FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI	7.945	22.537	21.987
<i>Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti</i>	7.945	22.537	21.987
DRUGI PRIHODKI	41.103	23.585	23.010
DRUGI ODHODKI	5.775	10.432	10.178
DAVEK IZ DOBIČKA	381.418	271.896	265.265
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	897.659	690.292	673.456

PRILOGA 5: Združena bilanca stanja dejavnosti posredovanja in zaposlovanja delovne sile
(šifra: 74.500) na dan 31.12.2005 in 31.12.2006

(v EUR)	2006	2005 - stalne cene	2005
SREDSTVA	48.453.017	42.736.059	41.572.042
DOLGOROČNA SREDSTVA	17.365.252	15.832.997	15.401.748
Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	312.611	274.645	267.164
Predujmi za neopredmerena sredstva	284.076	243.784	237.144
Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve	28.534	30.861	30.020
Opredmetena osnovna sredstva	9.087.757	9.073.479	8.826.341
Dolgoročne finančne naložbe	7.842.013	6.350.958	6.177.975
Naložbene nepremičnine	1.602.833	1.761.282	1.713.309
Dolgoročne finančne naložbe	6.239.180	4.589.677	4.464.666
Dolgoročne poslovne terjatve	122.872	133.916	130.268
Odložene terjatve za davek	0	0	0
KRA TKOROČNA SREDSTVA	30.801.519	26.706.213	25.978.806
Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	7.545	0	0
Zaloge	393.995	271.495	264.100
Kratkoročne finančne naložbe	3.352.504	6.965.577	6.775.853
Kratkoročne poslovne terjatve	22.156.522	16.984.135	16.521.532
Denarna sredstva	4.890.953	2.485.005	2.417.320
KRA TKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	286.246	196.851	191.489
Zabilančna sredstva	11.430.850	12.569.502	12.227.142
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	48.453.017	42.736.059	41.572.042
KAPITAL	14.864.860	12.659.830	12.315.010
Vpoklicani kapital	1.941.888	2.417.423	2.351.579
Osnovni kapital	1.941.888	2.417.423	2.351.579
Nevpoklicani kapital (kot odbitna postavka)	0	0	0
Kapitalske rezerve	576.531	532.203	517.707
Rezerve iz dobička	3.101.064	2.973.913	2.892.911
Presežek iz prevrednotenja	36.605	73.435	71.435
Preneseni čisti poslovni izid	6.276.807	5.862.994	5.703.302
Čisti poslovni izid poslovnega leta	2.931.965	799.862	778.076
REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	849.654	206.058	200.446
DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	2.503.601	2.635.999	2.564.201
Dolgoročne poslovne obveznosti	2.304.060	2.588.825	2.518.312
Dolgoročne finančne obveznosti	190.557	38.245	37.203
Odložene obveznosti za davek	8.984	8.929	8.686
KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI	29.232.040	26.117.017	25.405.659
Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0	0	0
Kratkoročne finančne obveznosti	11.067.038	12.262.861	11.928.853
Kratkoročne poslovne obveznosti	18.165.002	13.854.157	13.476.806
KRA TKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.002.863	1.117.154	1.086.726
Zabilančne obveznosti	11.430.850	12.569.502	12.227.142

PRILOGA 6: Združen izkaz poslovnega izida dejavnosti posredovanja in zaposlovanja
delovne sile (šifra: 74.500) v letih 2005 in 2006

(v EUR)	2006	2005 - stalne cene	2005
ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	104.018.889	72.508.246	70.739.752
SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG	246.284	30.878	30.125
USREDINSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE	23.093	15.570	15.190
DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	2.851.896	1.222.824	1.192.999
STROŠKI BLAGA MATERIALA IN STORITEV	21.809.761	15.578.768	15.198.798
<i>Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala</i>	1.516.448	1.719.918	1.677.969
<i>Stroški storitev</i>	20.293.312	13.858.850	13.520.829
STROŠKI DELA	63.917.166	45.774.948	44.658.486
<i>Stroški plač</i>	45.072.143	32.489.085	31.696.668
<i>Stroški pokojninskih zavarovanj</i>	2.771.846	1.767.007	1.723.909
<i>Stroški drugih socialnih zavarovanj</i>	4.755.730	3.539.176	3.452.855
<i>Drugi stroški dela</i>	11.317.447	7.979.680	7.785.054
ODPISI VREDNOSTI	1.056.150	1.010.673	986.022
<i>Amortizacija</i>	706.019	719.096	701.557
<i>Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih</i>	21.874	6.018	5.871
<i>Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih</i>	328.258	285.559	278.594
DRUGI POSLOVNI ODHODKI	15.825.599	9.096.529	8.874.662
FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV	611.578	31.755	30.980
FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL	270.733	220.556	215.177
FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	110.275	244.581	238.616
FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITVE IN ODPISOV	14.002	755.932	737.495
FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	780.743	680.108	663.520
FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI	110.116	145.947	142.387
DRUGI PRIHODKI	325.549	293.254	286.101
DRUGI ODHODKI	107.449	107.857	105.226
DAVEK IZ DOBIČKA	1.509.633	684.236	667.547
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	3.327.348	732.556	714.689